

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
„COSTIN C. KIRIȚESCU“

Vol. 68/2003

Colectia
BIBLIOTECA ECONOMICĂ

Seria
**Probleme
economice**

**PROTECȚIA APEI
- REDUCEREA POLUĂRII
CU AJUTORUL
INSTRUMENTELOR
ECONOMICE -**

Camelia CĂMĂȘOIU (coord.), Simona POPESCU,
Ramona CERNAT, Cristian PANĂ

ISBN 973-7940-09-1

Centrul de Informare și Documentare Economică

ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE
INSTITUTUL DE ECONOMIE NAȚIONALĂ

PROTECȚIA APEI

- Reducerea poluării cu ajutorul instrumentelor economice -

Centrul de Informare și Documentare Economică
București, 2003

Volumul de față prezintă tema
“Mecanismele de piață în sprijinul transpunerii în România a standardelor UE
de protecție a mediului”

“Protecția apei - Reducerea poluării cu ajutorul instrumentelor economice”
realizată de Institutul de Economie Națională

**în cadrul
Programului Național de Cercetare CERES.**

Proiectul Institutului Național de Cercetări Economice al Academiei Române
“**Modelarea politicilor economice în perspectiva integrării în Uniunea
Europeană și fundamentarea restructurării economiei României în contextul
tranziției spre o nouă Europă**”.

Contract 155/2001
Etapa a III-a, P2/9

AUTORI: dr. Camelia CĂMĂȘOIU (coord.),
dr. Simona POPESCU,
Ramona CERNAT,
Cristian PANĂ

Editat de CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ECONOMICĂ
REDACTOR-ȘEF - VALERIU IOAN FRANÇ
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE - AIDA SARCHIZIAN

REDACTOR: LUMINIȚA DOGARU
MACHETARE ȘI TEHNOREDACTARE: MIHAELA PINTICĂ
CIDE/PROBLEME: Pro_camasiu.doc (68)

Redacția și administrația: București, Calea 13 Septembrie nr. 13, sectorul 5,
cod poștal 76 117, telefon: 0040-1-411 60 75, telefax: 0040-1-411 54 86
Adresa poștală: București 5, căsuța poștală 5 - 72

Materialele cuprinse în acest buletin pot fi reproduse numai cu aprobarea
conducerii Institutului Național de Cercetări Economice

Volumele seriei pot fi identificate și comandate fie în colecție anuală, respectiv ISSN 1222 - 5401,
fie pe fiecare titlu în parte, respectiv pe ISBN alocat fiecărui volum.

Pentru volumul de față: ISBN - 973 - 7940 - 09 - 1

CUPRINS

Introducere	5
1. Resursele și cerințele de apă ale României.....	6
2. Obiectivele Strategiei de protecție a apelor.....	8
2.1. La nivelul UE	8
2.2. În România	13
3. Cadrul legislativ	15
3.1. În UE.....	15
3.2. În România	28
4. Cadrul instituțional.....	32
4.1. În UE.....	32
4.2. În România	38
5. Aspecte economice și financiare.....	43
5.1. În UE.....	43
5.2. În România	47
Bibliografie	51

Introducere

Modulul prezentat sub titlul "Analiza principalelor evoluții din România comparativ cu țările dezvoltate în ceea ce privește reducerea poluării cu ajutorul instrumentelor economice" se referă la cazul concret al resurselor de apă. Ca metodă de cercetare s-a folosit analiza comparativă pe baza prelucrării datelor și informațiilor Uniunii Europene; au fost utilizate, de asemenea, studii publicate prin rețeaua Internet; date și informații ale Institutului Național de Statistică și ale Ministerului Apelor și Protecției Mediului.

Lucrarea s-a concentrat pe studierea cerințelor UE de reducere a poluării apelor și pe analiza gradului de conformare a României cu standardele UE. După prezentarea situației resurselor și a consumului de apă din România, s-au analizat obiectivele strategiei de protecție a apelor în conformitate cu modalitățile de abordare a calității resurselor la nivelul standardelor UE.

În continuare este prezentat cadrul legislativ derivat din Directiva-cadru în domeniul apei (2000/60/EC), cu modificările recente, precum și cadrul instituțional pe trei niveluri decizionale (administrația centrală; autoritatea regională și locală; furnizorii, consumatorii și opinia publică).

În ultima parte s-au evidențiat principalele aspecte economice și financiare de implementare a cerințelor pentru protecția apelor, stipulate în recenta Ordonanță de Urgență a Guvernului (nr. 107/5.09.2002).

Îndeplinirea angajamentelor asumate de România în domeniul apei are în vedere atât îmbunătățirea cadrului legislativ și instituțional, cât și asigurarea necesarului de resurse financiare pentru implementarea standardelor de calitate și a normativelor comunitare.

1. Resursele și cerințele de apă ale României

Apa reprezintă o resursă fundamentală pentru viața oamenilor și activitatea economico-socială. Factor al existenței biologice și al producției de bunuri materiale, apa a încetat să mai fie considerată o resursă naturală abundentă, gratuită. Apa a devenit un bun economic de mare preț.

Resursele de apă ale României, formate din rețeaua de râuri interioare, lacuri, Dunărea și apele subterane, sunt relativ sărace și neuniforme în timp și spațiu, însumând 134×10^9 mc.

Raportat la populația actuală a țării, avem o resursă specifică utilizabilă în regim natural de cca 2680 mc/loc și an, inclusiv Dunărea și o resursă specifică, teoretică, de cca 1760 mc/loc și an, doar pentru râurile interioare. Astfel, țara noastră se situează în categoria țărilor cu resurse de apă relativ reduse în raport cu resursele altor țări.

Principala resursă de apă a României o constituie **râurile interioare**. Pe teritoriul sunt inventariate și codificate un număr de 4864 de cursuri de apă, cu o lungime de cca 78905 km.

O caracteristică de bază a acestora este variabilitatea foarte mare:

- în spațiu, datorită zonei montane, care aduce jumătate din volumul scurs și variabilității debitului mediu specific (1 l/s și km^2 în zonele joase, până la 40 l/s și km^2 în zonele înalte);
- în timp, datorită viiturilor puternice în perioada primăvară-vară, urmate de secete prelungite, a fost necesară realizarea unui număr de cca 1500 de lacuri importante de acumulare, însumând un volum total de peste 13×10^9 mc. În plus, s-au realizat peste 2000 km de derivații pentru transferul resursei de apă din bazinele excedentare în bazinele deficitare sau în cadrul aceluiași bazin hidrografic, între subbazinele acestuia.

Dunărea, al doilea fluviu ca mărime din Europa – lungimea de 2850 km, din care 1075 pe teritoriul României – are un stoc mediu la intrarea în țară de 85×10^9 mc, fiind cea mai bogată sursă de apă dulce din țara noastră.

Resursele de apă subterană sunt situate în pânza freatică și straturile de mare adâncime. Repartiția modulului scurgerii subterane variază pe marile unități tectonice de pe teritoriul țării astfel:

- $0,5-1 \text{ l/s}$ și km^2 în Dobrogea de Nord;
- $0,5-2 \text{ l/s}$ și km^2 în Podișul Moldovenesc;
- $0,1-3,0 \text{ l/s}$ și km^2 în Depresiunea Transilvaniei și Depresiunea Panonică;
- $0,1-5,0 \text{ l/s}$ și km^2 în Dobrogea de Nord și Platforma Dunăreană;
- $5,0-20,0 \text{ l/s}$ și km^2 în zona Carpaților, în special în Carpații Meridionali și în zonele de carst din Bazinul Jiului și al Cernei.

Evoluția cerințelor și a prelevărilor efective de apă în perioada 1990-2001 a înregistrat o scădere continuă care s-a datorat în principal diminuării activităților economice, reducerii consumurilor de apă în procesele tehnologice, reducerii pierderilor și aplicării mecanismului economic în gospodărirea apelor.

Folosirea resurselor de apă presupune respectarea unor condiții de calitate compatibile cu valoarea de întrebuințare a apei. Gama largă a folosințelor din industrie și agricultură dă naștere la o diversitate de surse de alterare a calității apei, deci la poluarea ei.

Din punct de vedere calitativ, din totalul lungimii râurilor, avem următoarea încadrare pe categorii de calitate:

- 89,1% categoria I de calitate;
- 7% categoria a II-a de calitate;
- 1,8% categoria a III-a de calitate;
- 2,1% categoria degradat.

Ponderea tronsoanelor cu apă pe categorii de calitate s-a schimbat față de anul 1989 astfel:

- categoria I a crescut de la 81,9% la 89,1%;
- categoria a II-a a rămas constantă;
- categoria a III-a a scăzut de la 5% la 1,8%;
- categoria D a scăzut de la 6,1% la 2,1%.

Principalele cauze ale îmbunătățirii calității apelor sunt reducerea sau stoparea activității unor unități economice mari poluatoare, dar și aplicarea de către organismele abilitate a prevederilor legislației în vigoare cu privire la protecția apelor.

Din analiza globală a celor 20088 km lungime de râuri investigate din punct de vedere saprobiologic, se constată:

- 699 km categorie cu grad de curățenie ridicat (oligo-oligo-beta-saproba);
- 13674 km categorie cu grad de curățenie moderat (beta-saproba);
- 4850 km categorie cu grad de curățenie moderat spre scăzut (beta-beta-alfa-saproba);
- 769 km categorie cu grad de curățenie scăzut și foarte scăzut (alfa-saproba-polisaproba);
- 96 km fauna bentică absentă.

Pe teritoriul țării există un număr de 194 *lacuri naturale*, cu un volum total de cca 1×10^9 mc, din care s-au investigat un număr de 19 lacuri, patru cu folosințe terapeutice.

Din totalul de 1419 lacuri de acumulare – din care 205 nepermanente – au fost monitorizate calitativ 80 de lacuri.

2. Obiectivele Strategiei de protecție a apelor

2.1. La nivelul UE

Apa este unul dintre cele mai bine reglementate domenii din legislația UE. Politica Europeană timpurie în domeniul apelor a început încă din anii 1970 cu adoptarea programelor politice, precum și a legislației limitative. Ca programe de referință, Primul program de acțiune în domeniul mediului a acoperit perioada 1973-1976 și ultimul este al cincilea Program de acțiune în domeniul mediului adoptat pentru anii 1993-2000. În prezent se derulează al șaselea Program de acțiune. În paralel cu programele politice, a fost adoptat un prim val de legi, începând cu Directiva privind apele de suprafață în anul 1975, și culminând în anul 1980 cu Directiva privind apa potabilă.

Primul val al legislației în domeniul apelor cuprinde standarde de calitate a apelor privind apele pentru pești (1978), apele pentru crustacee (1979), apele de îmbăiere (1976) și apele subterane (1980). În domeniul legislației privind valorile limită ale emisiilor, au fost adoptate Directiva privind substanțele periculoase (1976) și directivele-fiice (1982-1986).

A urmat un al doilea val pentru legislația existentă în domeniul apelor, și apoi o identificare a necesităților de îmbunătățire a golurilor care trebuie acoperite. Această fază a inclus Directiva privind epurarea apelor uzate orășenești (1991) și Directiva privind nitrații (1991). Alte elemente identificate au fost revizuirea Directivei privind apa potabilă și a Directivei privind apa de îmbăiere, pentru a le actualiza (propunerile de actualizare au fost făcute în 1994, respectiv în 1995), dezvoltarea unui Program de Acțiune pentru Apele Subterane și, în 1994, o propunere pentru o Directivă privind calitatea ecologică a apelor. De asemenea, pentru instalațiile industriale mari, Directiva IPPC (adoptată în final în 1996, care se referă la prevenirea și controlul integrat al poluării industriale, poluarea provenită din marea industrie), a acoperit și problemele de poluare a apelor.

La nivelul statelor membre, cât și la nivel european, au existat două moduri de abordare diferite în ceea ce privește poluarea apelor¹⁾:

- Abordarea *obiectivelor de calitate a apelor (WQO)* definește minimum necesar de cerințe pentru apă privind limitarea impactului cumulativ al emisiilor, atât din punct de vedere al surselor punctuale, cât și al surselor difuze. De aceea, acest mod de abordare se concentrează spre un anumit nivel al calității apei la care utilizarea acesteia nu este periculoasă pentru mediu și sănătatea umană. Această abordare a fost folosită în principal în primul val al directivelor în domeniul apelor (între 1975 și 1980), cum ar fi pentru Directiva privind apele de suprafață (1975) sau pentru Directiva privind calitatea apei de îmbăiere (1976);

---

¹⁾ În paralel, Directiva privind substanțele periculoase (1976) folosește ambele abordări alternativ fără a le integra pe deplin.

- Modul de abordare privind valoarea limită a emisiilor (*ELV*) s-a concentrat pe cantitățile maxime de poluanți admise, care pot fi evacuate dintr-o anumită sursă în mediul acvatic. Acest mod de abordare se referă, de fapt, la produsul finit al unui proces (epurarea apelor uzate, evacuările din industrie, efectele agriculturii asupra calității apelor) sau la cantitățile de poluanți care pot fi evacuate în ape și a fost folosit mai ales în al doilea val al legislației în domeniul apelor în anii 1990: Directiva privind epurarea apelor uzate orășenești (1991), Directiva privind nitrații (1991) și Directiva IPPC (1996).

De atunci, problema modului de abordare cel mai adecvat a fost subiectul unor lungi dezbateri științifice și politice. Ca rezultat, legislația recentă în domeniul apelor atât la nivel european, cât și la nivelul statelor membre este bazată pe “modul de abordare combinat”, unde *ELV* și *WQO* sunt folosite pentru consolidarea reciprocă a acestora. În orice situație particulară se aplică cea mai riguroasă metodă. Noua politică în domeniul apelor la nivel european și instrumentul său operativ, Directiva-cadru în domeniul apelor, este bazată pe această “abordare combinată”. Abordarea combinată este, de asemenea, stabilită în concordanță cu principiile stabilite în Tratat – principiul precauției și principiul că daunele de mediu trebuie întâi evitate (corectate) la sursă, precum și principiul că trebuie să fie luate în considerare condițiile de mediu din diverse regiuni.

Tratatul asigură un set de principii al politicii UE în domeniul apelor, cum ar fi:

- un înalt grad de protecție;
- principiul precauției;
- acțiunea preventivă;
- rectificarea poluării la sursă;
- principiul “poluatorul plătește”;
- integrarea protecției mediului în alte politici din cadrul comunitar – de exemplu agricultura, transport și energie.

În funcție de aceste principii, instituțiile europene – Comisia, Parlamentul și Consiliul au stabilit ca fiind necesară o revizuire fundamentală și un proces de restructurare pentru politica comunitară în domeniul apei.

Comisia, care a luat deja în considerare necesitatea unei abordări globale a politicii în domeniul apei, a acceptat cereri din partea Comitetului de mediu al Parlamentului European și din partea Consiliului ministerelor mediului. Ca urmare a consultării extinse a tuturor părților interesate - autoritățile locale și regionale, utilizatorii de apă, agențiile de reglementări, furnizorii de apă, industria, agricultura și nu în ultimul rând consumatorii, organizațiile de mediu și organizațiile nonguvernamentale (NGO) - Comisia a prezentat în 1997/1998, propunerile sale pentru Directiva-cadru în domeniul apelor. Această directivă are următoarele obiective principale:

- extinderea limitelor de protecție a apelor la toate apele, de suprafață și subterane;
- atingerea “stării bune” pentru toate apele, până la un anumit termen limită;
- gospodărirea apelor pe bazine hidrografice, cu “abordarea combinată” a valorilor limită a emisiilor și a standardelor de calitate;
- acceptarea prețurilor pentru dreptul apei;

- acceptarea implicării din ce în ce mai mult a cetățenilor;
- adunarea legislației în pachete.

Directiva-cadru în domeniul apelor a fost adoptată în anul 2000 (Directiva 2000/60/EC).

În conformitate cu această directivă au fost dezvoltate strategii sectoriale în domeniul protecției apelor.

În continuare ne vom referi la problematicile specifice cele mai importante în cazul formulării unei strategii sectoriale.

a) Gospodărirea pe bazine hidrografice

Noua abordare a gospodării apelor cere ca apa să fie gospodărită pe bazine hidrografice, mai bine decât pe criterii geografice sau granițe politice. Acest lucru face posibilă evaluarea tuturor activităților care pot afecta cursul de apă și eventualul control al acestora prin măsuri care pot fi specifice condițiilor bazinului hidrografic. Directiva-cadru în domeniul apelor cere stabilirea la nivelul bazinelor hidrografice a planurilor de management pe bazinul hidrografic. Poate fi necesară împărțirea unui bazin mai mare în unități mai mici și, uneori, un anumit tip de apă își poate justifica propriul său plan.

Fundamental pentru acest mod de abordare este identificarea bazinelor hidrografice cu o mărime suficientă, care să asigure viabilitatea unui cadru organizatoric creat să le administreze. Înainte de luarea deciziilor, privind tipul și constituirea oricărei noi organizații sau utilizarea celor existente, guvernul trebuie să stabilească granițele bazinului hidrografic.

În continuare sunt prezentate câteva posibile opțiuni pentru o abordare organizațională, care să întrunească cerințele la nivel de bazin hidrografic:

- utilizarea structurilor regionale existente, dar acestea trebuie să se organizeze și să se asigure coordonarea funcțiilor referitoare la fiecare bazin hidrografic, astfel încât să fie luate deciziile în strânsă legătură cu instituțiile transfrontaliere, pe baza necesităților bazinului hidrografic;
- desemnarea unui organism central de supervizare, cu departamente bazinale subvenționate sau instituții, care să organizeze și să realizeze munca de zi cu zi din bazinele hidrografice;
- desemnarea instituțiilor individuale pe bazinele hidrografice cu control direct asupra activităților în fiecare bazin hidrografic.

În aceste condiții, abordarea pe bazine hidrografice se aplică la fel și pentru bazinele hidrografice care traversează frontierele naționale.

Directiva-cadru în domeniul apei asigură coordonarea bazinelor peste frontierele naționale obligatoriu între statele membre, și recomandă acest lucru cu o a treia țară. În acest sens s-a câștigat o experiență considerabilă în cooperarea internațională de-a lungul fluviilor Rhin și Elba.

b) Programe de măsuri

În centrul fiecărui plan de gospodărire pe fiecare bazin hidrografic este necesar un program de măsuri, pentru că toate apele din bazinul hidrografic respectiv să atingă o stare bună a apelor. Punctul de pornire al acestui program este implementarea deplină a oricăror acte legislative naționale sau locale relevante, precum și a unui număr mare de acte legislative comunitare în

domeniul apelor sau în legătură cu apele. Dacă acest set de măsuri de bază nu este suficient pentru atingerea scopului de stare bună a apei, atunci este necesar ca programul să fie suplimentat cu orice fel de măsuri ulterioare care se impun. Acestea pot include controale mai stricte asupra emisiilor poluante din industrie sau agricultură, precum și din apele uzate urbane. Planificarea folosințelor terenului este un subiect de care ar fi bine să se țină seama în acest context.

c) Modul de abordare combinat

Directiva are o "abordare combinată" a controlului poluării:

- limitarea poluării la sursă, prin stabilirea de valori limită la emisii sau alte controale de emisii;
- stabilirea obiectivelor de calitate pentru corpurile de apă.

În fiecare caz, se aplică cel mai potrivit mod de abordare. De aceea, este bine ca statele membre să stabilească în programele lor de măsuri ambele valori-limită pentru controlul emisiilor din sursele punctuale individuale și standardele de calitate a mediului, pentru limitarea impactului cumulativ al acestor emisii, precum și al surselor difuze de poluare. Valorile limită ale emisiilor se stabilesc în conformitate cu cele din comunitate sau din legislația națională sau regională, printre altele, cu Directiva privind prevenirea și controlul integrat al poluării industriale (IPPC) și Directiva privind epurarea apelor uzate orășenești pentru instalațiile și evacuările acoperite de aceste Directive.

Pentru poluanții importanți și sursele de poluare de interes prioritar ("substanțele prioritare" conform art. 16), Directiva-cadru în domeniul apelor obligă Consiliul și Parlamentul la stabilirea controalelor emisiilor și a obiectivelor de calitate a apei în cadrul comunității.

Pentru atingerea unui astfel de grad de control, autoritățile competente au nevoie de autoritate și resurse suficiente pentru a:

- identifica și monitoriza toate tipurile de evacuări și alte impacturi în bazinul hidrografic;
- asigura autorizarea pentru evacuarea de efluenți și impunerea conformării cu condițiile din autorizații;
- acceptă activitățile de prevenire a poluării, de exemplu prin impunerea zonelor de protecție sau prin controlul activităților care ar putea avea efecte negative asupra stării apelor.

În cazul apelor folosite pentru alimentarea cu apă, acestea sunt supuse unei protecții speciale, iar statele membre stabilesc standarde de calitate a mediului pentru fiecare corp de apă semnificativ care este folosit pentru alimentarea cu apă sau care va fi folosit în viitor. Standardele de calitate se stabilesc astfel încât să asigure că, după aplicarea tratamentului adecvat al apei, acea apă întrunește condițiile Directivei privind apa potabilă.

Directiva-cadru în domeniul apei se referă, de asemenea, la cantitatea apei, în măsura în care aceasta este importantă pentru calitatea ei.

Pentru acest scop, orice captare de apă subterană sau de suprafață, cu excepția celor nesemnificative, se supune unei proceduri de autorizare. Autorizațiile pot fi asigurate (garantate) numai dacă se conformează cu obiectivul pe termen lung de echilibrare între ratele de captare și reîncărcare. În procesul de

autorizare, este bine ca autoritățile să țină seama de impactul captărilor asupra calității apei și de efectul pe care disponibilitatea redusă a apei îl poate avea asupra evacuărilor în ceea ce privește starea apei.

Evaluarea și controlul cerințelor de apă necesită o planificare prealabilă făcută de către autoritățile regionale împreună cu autoritățile sau companiile care alimentează cu apă potabilă, pentru evaluarea impactului viitor al creșterii populației și al dezvoltării industriale asupra disponibilității apei în bazinul hidrografic. Impactul potențial asupra apelor subterane este de o importanță deosebită în acest caz.

d) Program de monitoring

Monitoringul este o parte esențială a implementării Directivei-cadru în domeniul apelor. Un astfel de monitoring sistematic al calității și cantității apelor de suprafață și subterane se poate împărți în următoarele categorii:

- monitoring de urmărire;
- monitoring operațional;
- monitoring de investigare;
- monitoring de conformare.

Datele privind monitoringul sunt făcute publice. Ele formează baza pentru raportarea regulată către Comisie și contribuie și la rețeaua de monitoring din cadrul Agenției Europene de Mediu.

e) Recuperarea costurilor

Apa este esențială din numeroase motive economice, de mediu și de sănătate, cum ar fi: menținerea rezervelor de apă, irigarea culturilor agricole și folosirea în multe industrii etc. Este, de asemenea, esențială pentru viața populației. Cursurile de apă au fost folosite în mod tradițional pentru conducerea efluenților și a reziduurilor, atât industriale, cât și umane. Aplicarea instrumentelor economice, cum ar fi taxele pentru utilizarea apei ca o resursă sau pentru descărcarea efluenților în cursurile de apă este o politică explicită inclusă în Directiva-cadru. Se aplică principiul "poluatorul plătește", iar evaluarea economică devine o parte esențială a planificării gospodăririi apelor.

Se apreciază că finanțarea programelor pentru îmbunătățirea calității apelor și pentru asigurarea unei alimentari adecvate cu apă este o sarcină grea pentru toate țările candidate. Taxele care trebuie să reflecte costurile adevărate contribuie la investițiile necesare. Introducerea unor astfel de taxe necesită cheltuieli considerabile. Cheltuielile sunt suportate de utilizator/consumator, fie particular (populație), industrial sau agricol, și includ construcția, finanțarea și întreținerea măsurilor, cum ar fi extracția, tratarea, distribuția apei pentru scop potabil, irigații sau alte folosințe și epurarea și evacuarea apelor uzate.

f) Consultarea publicului

Un aspect important al dezvoltării planurilor de gospodărire a apelor pe bazine hidrografice este implicarea publicului. Din cauza faptului că multe dintre decizii au un impact direct asupra vieții populației - de exemplu asupra calității apelor din vecinătatea acesteia, dar și în ceea ce privește prețul apei, influența limitelor de emisie asupra industriei și asupra folosințelor finale ale acesteia, pre-

cum pescuitul și îmbăierea - publicul trebuie să aibă un interes legitim în stabilirea obiectivelor de calitate a apelor. Autoritățile competente fac demersurile pentru obținerea punctului de vedere al publicului și au obligația să comunice propunerile conținute în planuri.

De aceea, se stabilesc mecanisme corespunzătoare de consultare a publicului pentru a putea interpreta datele pe baza planurilor de gospodărire a apelor. Este important ca cetățenii, consumatorii și grupurile de mediu, comunitățile locale, dar și departamentele importante ale guvernului, utilizatorii de apă, industria și comerțul să fie pe deplin implicați în discuțiile privind planurile de gospodărire a apelor, în măsura în care planurile afectează toate aceste organizații, iar planurile, la rândul lor, depind de acțiunile acestor organizații în realizarea obiectivelor lor.

2.2. În România

Strategiile de dezvoltare socială și economică, atât la nivel național, cât și la nivel local, condiționează și sunt condiționate de gospodărirea resurselor de apă.

Principalul obiectiv strategic al României în domeniul gospodării apelor pe termen scurt și mediu este legat de integrarea europeană, ceea ce implică armonizarea și implementarea acquis-ului comunitar în domeniul protecției calității apei și, în mod deosebit, Directiva-cadru a apei.

În România, managementul apei se realizează într-o manieră integrată (cantitate-calitate, suprafață-subteran), pe bazine hidrografice. La nivelul fiecărui bazin hidrografic (sau, în unele cazuri, grupuri de bazine hidrografice) există o direcție bazinală de gospodărire a apelor care face gospodărirea efectivă a resurselor de apă, conform cu schemele-cadru și programele de amenajare bazinale. În conformitate cu cerințele Directivei-cadru în domeniul calității apelor, a fost aprobată HG nr. 1212/2000 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comitetelor de Bazin (MO nr. 644/2000).

Strategia de gospodărire a apelor trebuie să se concentreze, în principal, în următoarele direcții:

- îmbunătățirea cunoașterii și evaluării factorilor de mediu;
- elaborarea Planurilor de management pe bazin hidrografic în conformitate cu Directiva-cadru a apei;
- utilizarea rațională a resurselor de apă; protecția acestora împotriva epuizării;
- alimentarea cu apă și canalizarea localităților;
- conservarea calității resurselor de apă și a ecosistemelor acvatice;
- prevenirea și apărarea împotriva efectelor distructive ale apelor;
- folosirea rațională și protecția calității Dunării și a Mării Negre;
- îmbunătățirea managementului bazinului hidrografic prin modernizarea cadrului instituțional și definirea clară a responsabilităților pentru managementul apei;
- creșterea implicării publicului prin dezvoltarea unui sistem educațional corespunzător.

Conceptul de gospodărire integrată a apelor îmbină aspectele de utilizare a acestora cu cele de protecție a ecosistemelor naturale. Astfel, se au în vedere mai multe obiective:

- a) *Asigurarea alimentării continue cu apă a folosințelor și, în special, a populației:*
  - realizarea de noi surse de apă, în special a unor lacuri de acumulare cu folosință complexă în zonele deficitare în apă;
  - realizarea de rețele de distribuție separate de alimentare cu apă pentru populație și pentru industrie;
  - economisirea apei și reducerea pierderilor din rețelele de distribuție a apei;
- b) *Îmbunătățirea calității resurselor de apă:*
  - re tehnologizarea proceselor de producție prin utilizarea unor tehnologii curate, nepoluante;
  - realizarea de noi stații de epurare și modernizarea celor existente;
  - implementarea unor mijloace de prevenire, limitare și diminuare a efectelor poluării accidentale;
- c) *Reconstrucția ecologică a râurilor:*
  - îmbunătățirea și realizarea de habitate corespunzătoare conservării biodiversității;
  - asigurarea de debite corespunzătoare pe cursurile de apă, în scopul protecției ecosistemelor acvatice;
  - asigurarea continuității debitului pe cursurile de apă pentru facilitarea migrației speciilor piscicole;
- d) *Reducerea riscului producerii de inundații:*
  - realizarea de acumulări cu folosințe complexe, prevăzute cu volum de protecție contra inundațiilor;
  - realizarea de îndiguiri concomitent cu protejarea zonelor umede;
  - interzicerea amplasării construcțiilor în zonele inundabile;

3. Cadrul legislativ

3.1. În UE

Sectorul apelor cuprinde o serie de directive, dintre care o importanță deosebită o are Directiva-cadru în domeniul apelor (2000/60/EC).

Directiva-cadru nu oferă doar un cadru managerial pentru întreaga politică și legislație de protecție a apei, dar înlocuiește, de asemenea, multe legi din "primul val", după diferitele perioade de tranziție: directiva privind apa de suprafață și două directive referitoare la metodele de măsurare, frecvența măsurărilor și schimbul de informații privind calitatea apelor dulci, directivele privind apa pentru pești, apa pentru crustacee, directiva pentru apa subterană și directiva privind evacuarea substanțelor periculoase. Prevederile acestor directive sunt încorporate în Directiva-cadru, acestea fiind anulate.

Legislația existentă în domeniul apelor:

- **Directiva 91/271/EEC privind apele uzate urbane;**
- **Directiva 98/83/EEC privind apa potabilă;**
- **Directiva 91/676/EEC privind nitrații;**
- **Directiva 76/464/EEC privind substanțele periculoase;**
- **Directiva 75/440/EEC privind apele de suprafață pentru captari de apă potabilă;**
- **Directiva 76/160/EEC privind apele de îmbăiere;**
- **Directiva 78/659/EEC privind apele pentru pești;**
- **Directiva 79/923/EEC privind apele pentru crustacee;**
- **Directiva 80/68/EEC privind apelor subterane;**
- **Directiva-cadru privind apa 2000/60/EC.**

Directiva privind epurarea apelor uzate urbane

Titlul oficial: Directiva Consiliului 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane (OJ L 135, 30.5.91), amendată de Directiva Comisiei 98/15/EC (OJ L 67, 7.3.98).

Directiva se referă la colectarea, epurarea și evacuarea apelor uzate urbane provenite de la aglomerările și la epurarea și evacuarea apelor uzate biodegradabile provenite de la anumite sectoare industriale.

Obiectivul său este protecția mediului de efectele negative ale evacuărilor unor astfel de ape uzate. Statele membre trebuie să se asigure că apele uzate orășenești sunt colectate și epurate înainte de evacuare, conform standardelor specifice și a termenelor-limită.

În funcție de obiectivele de epurare, epurarea secundară (adică biologică) este regula generală, cu îndepărtarea suplimentară a nutrienților în așa-numitele zone sensibile (epurare terțiară); pentru anumite zone marine epurarea primară ar putea fi suficientă.

Costuri

Principalele tipuri de costuri care apar în timpul implementării acestei directive sunt:

- *Cheltuieli de inițiere*
  - identificarea aglomerărilor, a zonelor sensibile, mai puțin sensibile;
  - stabilirea structurii administrative și a sistemului de autorizări;
  - stabilirea programului de implementare inclusiv investițiile pentru noua infrastructură;
- *Investiții de capital*
  - construcția a noi rețele de canalizare și modernizarea celor existente;
  - construcția a noi stații de epurare a apelor uzate urbane și modernizarea celor existente, în conformitate cu treapta stabilită de epurare secundară;
  - construcția stațiilor de epurare cu treaptă terțiară în zonele sensibile;
- *Cheltuieli curente*
  - funcționarea și întreținerea infrastructurii (rețea de canalizare, stație de epurare);
  - monitoring;
- *Cheltuieli administrative*

Factorii majori care influențează cheltuielile de investiție sunt:

- starea inițială a infrastructurii pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane înainte de implementarea directivei;
- îmbunătățirile necesare pentru colectarea apelor uzate în interiorul aglomerărilor la care face referire Directiva, inclusiv acelea pentru prevenirea scurgerilor și pentru reducerea poluării datorate excesului de apă în sistemele combinate;
- îmbunătățirile necesare stațiilor de epurare urbane pentru conformare cu standardele stabilite de Directivă;
- constrângerile datorită planificării urbane, condițiilor locale și factorilor climatici;
- costurile manoperei și echipamentului.

De asemenea, există costuri pregătitoare considerabile datorită volumului de evaluare cerut pentru identificarea aglomerărilor și zonelor sensibile și mai puțin sensibile și pentru introducerea unui sistem adecvat de prelevare a probelor și monitoring. Costurile pot varia foarte mult între statele membre. Raportul Comisiei din 1998 "Implementarea Directivei Consiliului 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane, amendată de Directiva Comisiei 98/15" furnizează cifre atât pentru prevederile de investiții globale, cât și pentru investiții pe locuitor echivalent.

Directiva privind apa potabilă

Titlul oficial: Directiva Consiliului 98/83/EC privind calitatea apelor folosite în scop potabil (OJ L 330, 5.12.98)

Această directivă înlocuiește Directiva originală privind apa potabilă (80/778/EEC). A fost necesar să se adapteze Directiva originală conform

progresului științific și tehnic, dar și în concordanță cu principiul subsidiarității, prin reducerea numărului de parametri pentru care statele membre erau obligate să stabilească obiective de calitate a apelor și prin concentrarea asupra conformării cu parametrii esențiali de calitate și sănătate. Scopul Directivei este protecția sănătății umane de efectele negative ale contaminării apei folosite pentru consum uman prin asigurarea că aceasta este “salubră și curată”. Directiva se referă la toate apele folosite pentru consum uman, precum și la apa folosită pentru producerea și comercializarea hranei, supusă anumitor excepții, inclusiv apele minerale naturale, care sunt reglementate conform Directivei Consiliului 80/777/EEC. Statele membre sunt obligate să monitorizeze calitatea apelor potabile și să se asigure că se realizează standardele minime de calitate. De asemenea, se stipulează un număr de obligații de raportare către Comisie, iar informațiile referitoare la calitatea apei potabile trebuie puse la dispoziția publicului.

Costuri

Principalele cheltuieli asociate de implementare a acestei directive se referă la cheltuielile de implementare și întreținere a sistemului de monitoring care este conform cu cerințele directivei. Cheltuieli pot, de asemenea, să apară și când standardele existente de calitate sunt depășite. Acestea sunt legate în special de noile documentații, instruirea personalului etc. Dacă s-a decis să se creeze o agenție specifică pentru a se ocupa de problemele de apă potabilă, acest lucru are, de asemenea, implicații financiare.

Directiva privind nitrații

Titlul oficial: Directiva Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole (OJ L 375, 31.12.91)

Obiectivele Directivei sunt duble:

- reducerea poluării apelor cauzată sau indusă de nitrații din surse agricole;
- prevenirea poluării ulterioare de acest tip.

În acest scop, statele membre identifică apele afectate de astfel de poluare și cele care pot fi afectate și desemnează toate zonele cunoscute ca fiind “zone vulnerabile”. Pentru aceste zone se stabilesc și se implementează programe de acțiune pentru reducerea poluării. Astfel de programe de acțiune conțin măsuri obligatorii care includ cantitățile maxime de gunoi de grajd care pot fi aplicate în fiecare an pe teren. Pentru zonele de exteriorul zonelor vulnerabile, reducerea poluării este promovată prin coduri (voluntare) de bune practici agricole. Statele membre sunt în acest context obligate să monitorizeze concentrația nitraților în apele subterane și apele de suprafață, precum și eutrofizarea în apele de suprafață.

Costuri

În conformitate cu principiul “poluatorul plătește” al Tratatului de înființare a Comunității Europene, costurile măsurilor necesare pentru schimbarea practicilor curente pentru reducerea poluării cu nitrați sunt stabilite de către operatorii agricoli.

Principalele cheltuieli generate de implementarea acestei Directive sunt:

- *Costuri de inițiere:*
  - stabilirea autorității/autorităților competente;
  - capacitatea de laborator;
  - programul de prelevare a probelor și analizelor;
  - interpretarea datelor la prima vedere;
  - consultarea cu fermierii;
  - desemnarea zonelor vulnerabile și pregătirea programelor de acțiune;
  - pregătirea și publicarea codurilor bunelor practici agricole;
- *Cheltuieli de capital*
  - construcția de instalații pentru depozitarea gunoii de grajd;
- *Cheltuieli curente*
  - schimbarea practicilor fermierilor;
  - supravegheri în continuare la fiecare patru ani;
  - desemnarea zonelor suplimentare (fără programe de acțiune care să acopere întreaga țară);
- *Pregătirea programelor de acțiune suplimentare.*

Directiva privind substanțele periculoase

Titlul oficial: Directiva Consiliului 76/464/EEC privind poluarea cauzată de anumite substanțe periculoase evacuate în mediul acvatic al Comunității (OJ L 129, 18.5.76).

Scopul directivei este eliminarea sau reducerea poluării apelor cu anumite substanțe periculoase prezentate în directivă. Implementarea acestei directive este strâns corelată cu implementarea Directivei-cadru în domeniul apelor. În ceea ce privește evacuările de substanțe din lista cuprinsă în anexe, statele membre stabilesc standarde de emisii, un sistem de autorizare anterioară și implementează programele pentru prevenirea sau reducerea poluării. Substanțele selectate sunt reglementate prin directivele-fiice, care stabilesc valorile limită de emisii și obiectivele de calitate pentru substanțele cuprinse în Lista I. Pentru luarea în considerare a poluării apelor cu substanțele stabilite conform acestei directive și directivelor-fiice, țările candidate folosesc “abordarea combinată” stabilită în Directiva-cadru pentru apă, adică folosesc atât abordarea pe baza standardelor de emisii pentru valorile limită ale acestora, cât și abordarea pe baza obiectivelor de calitate a apei. În orice situație particulară, se aplică cea mai riguroasă abordare.

Directivele-fiice sunt:

- Directiva Consiliului 82/176/EEC privind valorile limită și obiectivele de calitate pentru evacuările de mercur din industria de electroliză clor-alkali (OJ L 81, 27.3.82), TAIEX Ref. nr. 48;
- Directiva Consiliului 83/513/EEC privind valorile limită și obiectivele de calitate pentru evacuările de cadmiu (OJ L 291, 24.10. 83), TAIEX Ref. nr. 49;
- Directiva Consiliului 84/156/EEC privind valorile limită și obiectivele de calitate pentru evacuările de mercur din alte sectoare decât industria de electroliză clor-alkali (OJ L 74, 17.3.84), TAIEX Ref. nr. 50;

- Directiva Consiliului 84/491/EEC privind valorile limită și obiectivele de calitate pentru evacuările de hexaclor-ciclohexan (OJ L 274, 17.10.84), TAIEX Ref. nr. 51;
- Directiva Consiliului 86/280/EEC privind valorile limită și obiectivele de calitate pentru evacuările diferitelor substanțe periculoase incluse în Lista I a anexei la Directiva 76/464/EEC (OJ L 181, 4.7.86), TAIEX Ref. nr. 52, amendată de Directiva 88/347/EEC și Directiva 90/415/EEC.

Directiva se aplică la apele interioare, apele teritoriale și apele interne costiere (denumite în continuare "ape"). Apele subterane sunt reglementate prin Directiva 80/68/EEC și nu sunt acoperite de această directivă.

Directiva-cadru apă (WFD) va abroga Directiva 76/464/EEC și directivele sale fiice. Întreaga Directivă 76/464/EEC va fi abrogată la 13 ani după intrarea în vigoare a Directivei-cadru privind apa (Art. 21(2) din WFD), în acest moment ea fiind încă în vigoare.

Ca o regulă generală, țările candidate folosesc programele conform Directivei 76/464/EEC pentru îndeplinirea părților importante ale prevederilor Directivei-cadru privind apa (de exemplu, prevederile art. 11 referitoare la adoptarea unui program de măsuri pentru atingerea obiectivelor de mediu stabilite în art. 4 al Directivei-cadru privind apa și art. 13 care conține prevederi legate de planurile de gospodărire pe bazine hidrografice).

Există obligații, iar condițiile de implementare și ghidare sunt comune directivei-cadru și directivelor fiice. Obligațiile și cerințele de implementare care sunt specifice anumitor directive-fiice sunt prezentate în secțiuni separate pe directivele relevante.

Directiva privind substanțele periculoase solicită statelor membre să controleze toate descărcările de substanțe periculoase în ape printr-o procedură de autorizare. Substanțele din Lista I sunt eliminate, în timp ce pentru substanțele din Lista II se stabilesc programe de reducere a emisiilor inclusiv obiective privind calitatea apelor. Acolo unde aceste obiective sunt depășite, se stabilesc valori limită de emisii.

Autorizațiile revizuiesc în timp măsurile care au avut succes în îndeplinirea obiectivelor. Valorile implicite din Directiva pentru substanțele din Lista I constituie condițiile minime și de aceea statele membre pot stabili valori mai strânse dacă este necesar. 17 substanțe sunt considerate a fi incluse în Lista I și au fost reglementate la nivelul Comunității în Directivele-fiice ale Directivei 76/464/EEC. Rezultatele programelor și măsurilor conform directivei sunt raportate la fiecare cinci ani.

Conform Directivei 76/464/EEC țările candidate oscilează încă între a folosi "abordarea pe baza limitei de emisii" sau "abordarea pe baza calității apei". Totuși, ambele abordări au anumite dezavantaje pentru reducerea eficienței și eliminarea substanțelor periculoase în mediul acvatic.

În prezent majoritatea statelor membre utilizează modul de abordare pe baza valorii limită în stabilirea standardelor de emisii, dar sunt variații, inclusiv o utilizare parțială a abordării pe baza obiectivelor de calitate.

La tratarea deșeurilor și în practicile de evacuare se face referire și la Directiva privind deșeurile periculoase (91/689/EEC). De asemenea, deoarece Directiva

privind substanțele periculoase (76/464/EEC) solicită eliminarea poluării folosind substanțele din Lista I, toate evacuările cu asemenea substanțe sunt supuse autorizației, folosind un regim bazat pe utilizarea celor mai bune mijloace tehnice.

Costuri

Deoarece aceasta este o directiva-cadru, cheltuielile derivă, în principal, din implementarea directivelor-fiice.

Tipurile de costuri pe care le implică implementarea directivei sunt:

- *Costuri de inițiere*
  - stabilirea autorității competente;
  - identificarea unităților industriale care evacuează substanțe periculoase;
  - stabilirea sistemului de autorizare prealabilă;
  - colectarea datelor privind apele afectate;
  - stabilirea unui sistem de colectare și de inventariere a datelor;
  - autorizarea evacuărilor.
- *Cheltuieli de capital*
  - echipament de laborator (dacă acesta nu este încă disponibil);
  - construcția unor instalații de epurare a apelor uzate industriale îmbunătățite dacă este nevoie (costurile sunt suportate de industrie);
  - construcția noilor unități industriale care să îndeplinească limitele de emisii și obiectivele de calitate.
- *Cheltuieli curente*
  - cheltuieli de punere în aplicare, inclusiv programele de inspecție și de prelevare a probelor;
  - întreținerea procesului de autorizare, inventariere și prevederile de prelucrare a datelor.
- *Raportarea către Comisie.*

Principalele costuri reprezintă aducerea unităților industriale existente la nivelul de funcționare care să le permită îndeplinirea valorilor limită de emisii sau a obiectivelor calitate, dacă acestea sunt folosite. Acest lucru poate implica închiderea unora dintre unitățile industriale dacă nu este economic să se instaleze instalații de epurare suplimentare, sau să se îmbunătățească procesele; uneori poate fi chiar necesară construcția de noi stații de epurare.

Există costuri specifice pentru monitoringul substanțelor din Lista II, dar în general dacă sunt stabilite programele naționale pentru controlul poluării apelor și evaluarea generală a mediului, costurile suplimentare sunt relativ mici și legate numai de adăugarea parametrilor suplimentari la setul de analize care se realizează. Costul monitoringului este acoperit de industrie, prin folosirea substanțelor din Lista I și Lista II, conform principiului "poluatorul plătește". Acestea pot însemna costuri suplimentare pentru industrie, atunci când este necesară îmbunătățirea evacuărilor efluenților lor.

Directiva privind apele de suprafață pentru captări de apă potabilă

Titlul oficial: Directiva Consiliului 75/440/EEC privind calitatea necesară apelor de suprafață folosite în scopul alimentării cu apă potabilă, în statele membre (OJ L 194, 25.7.75)

Această directivă aparține “primului val” al legislației UE în domeniul apelor și a fost adoptată în anii 1970 și 1980. Directiva are ca scop protecția sănătății populației prin stabilirea faptului că apa captată pentru utilizare ca apă potabilă trebuie să atingă anumite standarde de calitate înainte de a fi alimentată către public. Directiva stabilește valorile “ghid” care nu sunt obligatorii (restrictive) și valorile “obligatorii” restrictive și cere statelor membre să monitorizeze calitatea apelor de suprafață din care se captează apa potabilă și să ia măsuri pentru ca acestea să fie în conformitate cu standardele minime de calitate. Această directivă va fi încorporată în Directiva-cadru în domeniul apelor și, prin urmare, va fi abrogată.

Costuri

Costurile asociate acestei directive sunt:

- *Costuri de inițiere*
  - stabilirea autorității competente;
  - stabilirea unui laborator;
  - program inițial de prelevare a probelor și de interpretare a datelor.
- *Cheltuieli de capital*
  - construcția laboratoarelor și dotarea cu echipamente (dacă nu sunt disponibile);
  - stații de tratare a apelor potabile noi sau modernizate;
  - stații de epurare noi sau modernizate (ca rezultat al planurilor de îmbunătățire).
- *Cheltuieli de exploatare*
  - cheltuieli anuale de prelevare a probelor și pentru analize;
  - raportare către Comisie.

Cheltuielile inițiale sunt rezonabil de mici și sunt legate de organizarea instituțională pentru prelevarea probelor, măsurători și interpretarea rezultatelor. Totuși, o dată ce acest program inițial a asigurat suficiente informații, costurile au influență în stabilirea unui program de îmbunătățiri și pornirea însăși a măsurilor de îmbunătățire.

Organizațiile de alimentare cu apă au cheltuieli suplimentare în situațiile în care este nevoie imediată de modernizarea proceselor de tratare, astfel încât procesul de tratare să fie corespunzător calității apei captate. Cei care asigură alimentarea cu apă potabilă pot avea nevoie să instaleze treapta de tratare fizică, cum ar fi coagularea, filtrarea și dezinfecția, acolo unde aceasta nu există, dar acest lucru va implica mari cheltuieli pentru a garanta că apa tratată îndeplinește cerințele Directivei privind apa potabilă (80/778/EEC). Planurile pentru îmbunătățirea apelor aflate sub clasa de categorie A₃ fac parte din planul general al calității apelor și de control al poluării în zonă, iar costurile sunt absorbite în acest plan. Aceste cheltuieli pot fi foarte mari și includ măsuri pentru controlul poluării în cazul industriei și pentru schimbarea practicilor agricole. Totuși, unele dintre aceste cheltuieli ar fi bine să fie suportate de poluatori, acolo unde este posibil, conform principiului “poluatorul plătește”.

Directiva privind apele de îmbăiere

Titlul oficial: Directiva Consiliului 76/160/EEC privind calitatea apelor de îmbăiere (OJ L 131, 5.2.76).

Directiva solicită să se asigure calitatea apelor de îmbăiere pe întreg teritoriul UE, atât pentru apele dulci, cât și pentru zonele cu ape costiere, în vederea protecției mediului și a sănătății publice. Aceasta stabilește standarde bacteriologice, chimice și fizice de calitate a apei, valori "imperative" (obligatorii), precum și valori "ghid" și cere statelor membre să monitorizeze apele de îmbăiere și să ia măsuri de asigurare că acestea se vor conforma cu standardele, într-un interval de timp dat.

Directiva este mai veche de anii '70, iar în prezent este supusă unei revizuirii majore atât în ceea ce privește obiectivele de calitate, cât și abordarea managerială. O nouă Directivă privind apele de îmbăiere va intra în vigoare în câțiva ani.

Costuri

Principalele tipuri de cheltuieli care rezultă ca urmare a implementării acestei directive sunt:

- *Costuri de inițiere*
  - stabilirea autorității competente;
  - stabilirea facilităților de laborator (dacă acestea nu sunt încă disponibile);
  - identificarea apelor de îmbăiere;
  - prelevarea probelor și analizarea acestora pentru stabilirea conformării.
- *Cheltuieli de capital*
  - echipament de laborator (dacă nu este încă disponibil);
  - construcția infrastructurii ca parte a programului de îmbunătățire.
- *Cheltuieli curente*
  - programe anuale de prelevare a probelor și monitoring;
  - costuri anuale de funcționare a infrastructurii;
  - costuri administrative inclusiv raportarea, informarea publicului.

Costurile directe de implementare se referă la programul de prelevare a probelor, analiză și la cheltuieli administrative minore. După primul an al programului de monitoring și prelevare a probelor au fost identificate apele care nu se încadrează în directivă, iar costurile directe ulterioare sunt legate de munca necesară pentru identificarea cauzelor neîncadrărilor și pentru propunerea soluțiilor. Acest lucru poate implica colectarea mai multor informații detaliate, pentru selectarea măsurilor corespunzătoare.

Costurile indirecte pot fi substanțiale, dar într-o mare măsură pot să se suprapună peste cele ale altor directive, cum ar fi Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (91/271/EEC).

Directiva privind apele pentru pești

Titlul oficial: Directiva Consiliului 78/659/EEC privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățire pentru a permite viața peștilor (OJ L 222, 14.8.78).

Această directivă aparține "primului val" al legislației UE în domeniul apelor și a fost adoptată în anii 1970-1980. Directiva are ca scop protecția și/sau îmbunătățirea calității apelor dulci care întrețin viața peștilor sau care ar putea menține anumite specii de pești. Această directivă stabilește standarde pentru calitatea apelor desemnate (valori "ghid", precum și valori "obligatorii") și cere statelor membre să monitorizeze calitatea apelor desemnate și să ia măsuri pentru ca acestea să se conformeze cu standardele minime. Această directivă va fi integrată în Directiva-cadru în domeniul apelor și va fi abrogată în timp.

Costuri

Principalele tipuri de cheltuieli pe care le implică implementarea acestei directive sunt:

- *Cheltuieli inițiale*
  - stabilirea autorității competente;
  - cheltuieli de inițiere a laboratoarelor sau sistemelor de prelevare a probelor (dacă acestea nu sunt încă disponibile);
  - instruire;
  - identificarea apelor de pescuit;
  - colectarea datelor privind calitatea curentă;
  - identificarea cauzelor calității slabe a apelor;
  - pregătirea planurilor de îmbunătățire.
- *Cheltuieli de capital*
  - echipament de laborator (dacă acesta nu este încă disponibil);
  - lucrări capitale în programele de îmbunătățire.
- *Cheltuieli curente*
  - program anual de prelevare a probelor;
  - reevaluarea conformării.
- *Revizuirea programelor de îmbunătățire.*

Cheltuielile de inițiere ale acestei directive depind de monitoringul deja existent și de datele disponibile referitoare la calitatea apelor și la pescuitul în ape dulci. În cazurile în care se practică pescuitul ca sport sau în scopuri comerciale, sau dacă conservarea speciilor de pești este în prezent o activitate efectuată de guvern sau de organisme de mediu, datele suficiente pot fi de asemenea disponibile pentru sprijinirea desemnării.

Dacă informațiile indică suprafețe mari de apă care în mod curent întrețin viața peștilor sau, ținând seama de habitat, pot permite viața acestora dacă sursele de poluare vor fi îndepărtate, atunci costurile pentru planurile de îmbunătățire pot fi importante. Costurile de abordare a activităților poluatoare majore, cum ar fi construcția stațiilor de epurare a apelor sau schimbarea modului în care industriile tratează deșeurile sunt foarte mari. Dacă se înregistrează deficiențe majore, planurile de acțiune pot implica niveluri mari de cheltuieli de capital. Totuși, acestea pot fi absorbite în cerințele altor directive, cum ar fi Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (91/271/EEC) sau Directiva privind substanțele periculoase (76/464/EEC), care au deja profiluri semnificative de investiții, respectiv calitatea apelor.

Directiva se concentrează pe lucrările de îmbunătățire îndreptate în domeniul specifice sau schimbă prioritatea activităților de control al poluării. Înțelegerea în acest mod, cheltuielile de capital necesare în mod specific, ca rezultat al introducerii acestei directive, pot fi modeste. Cheltuielile de capital sunt suportate de poluatori și nu de stat, prin aplicarea principiului “poluatorul plătește”.

Dacă laboratorul folosit este angajat (exploatat) de autoritatea competentă pentru alte directive sau pentru programele naționale de evaluare a calității apelor, cheltuielile adiționale pentru echipamente de laborator sunt relativ mici.

Directiva privind apele pentru crustacee

Titlul oficial: Directiva Consiliului 79/923/EEC privind calitatea apelor necesară pentru crustacee (OJ L 281, 10.11.79)

Această directivă aparține “primului val” al legislației UE în domeniul apelor fiind adoptată în anii 1970-1980. Directiva are ca scop protecția și îmbunătățirea calității corpurilor de apă costiere și a corpurilor de apă sărată în care trăiesc crustaceele, pentru a contribui la calitatea produselor comestibile din crustacee. Aceasta stipulează standarde pentru calitatea apelor desemnate (valori “ghid”, precum și valori “obligatorii”) și cere statelor membre să monitorizeze calitatea apelor și să ia măsurile necesare pentru a garanta că acestea se conformează cu standardele minime.

Această directivă va fi integrată în Directiva-cadru privind apa și deci va abrogată în timp.

Costuri

Principalele tipuri de costuri pe care le implică implementarea acestei directive sunt:

- *Cheltuieli inițiale*
  - stabilirea unei (unor) autorități competente;
  - stabilirea unui laborator (sau contracte) cu metode corecte de analiză;
  - identificarea apelor pentru crustacee (supraveghere sau consultare);
  - program de prelevare, angajarea vaselor și echipajelor pentru croaziera pe mare necesară prelevării probelor;
  - instruire.
- *Cheltuieli de capital*
  - procurarea unui echipament specializat de prelevare a probelor pentru probele marine/de sediment.

Notă: Construcția unor noi stații de epurare a apelor uzate/instalații de dezinfecție cu UV constituie o obligație conform prevederilor Directivei privind epurarea apelor uzate urbane, și de aceea nu este prezentată aici.

- *Cheltuieli curente*
- *Programe de monitoring anual.*

În cazul în care sunt necesare programe de îmbunătățire cheltuielile de capital sunt potențial mari pentru lucrările de construcție a noi rețele de canalizare sau îmbunătățirea celor existente, pentru reducerea impactului evacuării efluentului de canalizare.

Acestea pot implica instalarea unor stații de dezinfecție cu UV pentru reducerea nivelului bacteriilor, precum și construcția stațiilor de epurare secundare. Rețelele de canalizare pot influența calitatea apei prin folosirea scurgerilor în caz de ploaie. Pentru reducerea lor ca număr, acestea ar trebui modificate. Costurile pentru extinderea rețelelor de canalizare sunt considerabile. Majoritatea îmbunătățirilor însă sunt identificate ca necesități conform altor directive, în particular Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (91/271/EEC).

Directiva privind apele subterane

Titlul oficial: Directiva Consiliului 80/68/EEC privind protecția apelor subterane împotriva poluării cauzate de anumite substanțe periculoase (OJ L 20, 17.12.79).

Această directivă aparține “primului val” al legislației UE în domeniul apelor și a fost adoptată în anii 1970 și 1980. Scopul Directivei este prevenirea poluării apelor subterane cu anumite substanțe periculoase.

Statele membre sunt obligate să interzică descărcarea (evacuarea) în apele subterane a anumitor substanțe prezentate în lista din anexa Directivei și să supună evacuarea altor substanțe unei autorizații anterioare. Acestea trebuie să monitorizeze de asemenea efectele evacuărilor asupra apelor subterane.

Costuri

Costurile asociate cu implementarea acestei Directive sunt:

- *Costuri inițiale*
  - stabilirea unei autorități competente;
  - stabilirea unui sistem administrativ pentru funcționare și autorizări;
  - supravegherea muncii de identificare a zonelor cu apele subterane și surse de substanțe din Listele I și II cuprinse în anexe;
  - investigarea impactului evacuărilor propuse asupra apelor subterane;
  - munca de investigare a clasificării substanțelor;
  - instruire.
- *Cheltuieli de capital*
  - vehicule și alte echipamente de prelevare a probelor;
  - înființarea unui laborator (dacă nu există);
  - acțiuni pentru eliminarea sau reducerea evacuărilor de substanțe periculoase (generate de poluatori).
- *Cheltuieli curente*
  - implementarea măsurilor pentru interzicerea/limitarea impactului substanțelor periculoase asupra apelor subterane;
  - cheltuieli anuale de monitoring, inspecție și punere în aplicare;
  - cheltuieli anuale de întreținere a inventarului.

Directiva-cadru în domeniul apei (2000/60/EC)

Titlul oficial: Directiva Parlamentului și a Consiliului European privind stabilirea unui cadru de acțiune comunitar în domeniul politicii apei.

Basic Proposal COM (97) 49 of 26.2.97, OJ C184 of 17.06.1997
Amendment 1 Proposal of proposal of 26.11.1997, COM (97) 614, OJ C16 of 20.1.1998
Amendment 2 Proposal COM (98) 76 of 17.02.1998, OJ C108 of 7.4.1998
Amended Proposal COM (1999) 271 of 17.06.1999
Council Common Position 9085/99 of 30 July 1999.

Directiva-cadru apa așa cum a fost propusă de Comisia Europeană în 1997/98, stabilește o structură de gospodărire pentru viitoarea politică a apei în Europa, cu următoarele obiective principale:

- extinderea limitei de protecție a apelor pentru toate apele, de suprafață sau subterane;
- atingerea "stării bune" pentru toate apele până la un anumit termen limită;
- gospodărirea apelor pe bazine hidrografice;
- "abordarea combinată" a valorilor limită a emisiilor și standarde de calitate;
- obținerea prețurilor corecte: taxe pentru apă și apa uzată care să reflecte costurile adevărate;
- obținerea implicării mai intense a cetățenilor;
- concentrarea legislației.

Unele părți din legislație care datează din anii 1975-1980 vor fi incluse, ca prevederi, în Directiva-cadru privind apa, permițând acestora să fie abrogate treptat. Acest lucru se referă la Directiva 75/440/EEC privind apele de suprafață pentru alimentari cu apă potabilă, Directiva privind substanțele periculoase 76/464/EEC și directivele sale fiice, Decizia privind schimbul de informații 77/795/EEC, Directiva privind apele pentru pești 78/659/EEC, Directiva privind apele pentru crustacee 79/869/EEC, Directiva privind măsurătorile și prelevarea probelor din apele de suprafață 79/869/EEC și Directiva privind apele subterane 80/68/EEC.

De aceea, toate considerentele de transpunere și implementare privind aceste directive vechi ar trebui să țină seama de acest lucru.

Directiva-cadru privind apa suplimentează și completează alte piese de bază ale legislației legate de apă, în particular Directivele din 1991 privind epurarea apelor uzate și poluarea cu nitrați din agricultură, cadrul de legi care guvernează autorizația și utilizarea pesticidelor și biocidelor, precum și Directiva din 1996 privind controlul și prevenirea integrată a poluării (IPPC).

Directiva-cadru privind apa stabilește un cadru pentru gospodărirea calității apelor. Un mare număr de alte instrumente legale sunt luate în considerare la implementarea acestei directive. Acestea includ toate directivele în sectorul apei, precum și următoarea legislație:

- Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului (85/337/EEC).
- Directiva Seveso II (96/82/EEC).
- Directiva privind protecția produselor de fabrică (91/414/EEC).
- Directiva privind biocidele (98/8/EC).
- Directiva privind habitatele (92/43/EEC).
- Directiva privind depozitarea deșeurilor (99/31/EC).

- Directivele privind incinerarea deșeurilor (89/429/EEC, 89/369/EEC și 94/67/EEC).
- Directiva privind nămolurile de canalizare (86/278/EEC).
- Directiva privind prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC) (96/61/EC).
- Directiva privind raportarea (91/692/EEC) și decizia (94/741/EEC).
- Directiva privind accesul la informația de mediu (90/313/EEC).

Această directivă se referă la protecția tuturor apelor, adică a apelor subterane și apelor de suprafață, apelor dulci și apelor costiere. O dată cu extinderea limitei asupra protecției apelor, se va extinde eficacitatea unor directive existente. Obligațiile-cheie conform Directivei-cadru în domeniul apelor sunt de o importanță deosebită acolo unde bazinele hidrografice sunt împărțite ("bazine hidrografice internaționale") între statele membre sau între statele membre și țări terțe.

La nivelul UE există o serie de principii care urmează să fie dezvoltate pentru a fi conforme cu următoarele sarcini:

- definirea ecoregiunilor și tipurilor de corpuri de apă, inclusiv condițiile de referință;
- definirea standardelor chimice de calitate europene pentru apele de suprafață (substanțe prioritare), clasificarea și cartarea calității din punct de vedere chimic;
- elaborarea criteriilor pentru impact antropogenic semnificativ;
- metodologia pentru evaluarea și cuantificarea surselor difuze de poluare;
- dezvoltarea măsurilor pentru controlul emisiilor de substanțe prioritare;
- metodologia pentru analize economice și prognoze pe termen lung;
- dezvoltarea criteriilor pentru desemnarea corpurilor de apă puternic modificate și pentru definirea potențialului ecologic maxim.

Costuri

Deoarece directiva este o directivă-cadru pentru multe alte directive, costurile pentru Directiva-cadru privind apa pot fi în multe cazuri marginale.

Principalii factori de cost care țin de costurile administrative sunt costurile pentru un sistem de monitoring adecvat care să acopere apele subterane și apele de suprafață și costurile pentru epurarea apelor uzate, peste prevederile obiectivelor Directivei privind epurarea apelor uzate urbane.

Costurile pe care le implică implementarea Directivei sunt:

- *Costuri de inițiere*
  - stabilirea noilor structuri de gospodărire a apelor pe bazine hidrografice dacă aceasta nu există în prezent;
  - luarea în considerare a muncii de supraveghere asociată cu colectarea datelor;
  - pregătirea planurilor de gospodărire a apelor pe bazine hidrografice;
  - consultarea;
  - stabilirea schemelor de monitoring dacă acestea nu există, inclusiv stabilirea laboratoarelor.
- *Cheltuieli de capital*
  - capacități de laboratoare;

- construcția stațiilor de epurare a apelor uzate cu obiective mai stricte decât cele cerute de Directiva privind epurarea apelor uzate urbane 91/271/EEC.
- *Cheltuieli curente*
  - cheltuieli legate de funcționarea noilor instalații;
  - cheltuieli de monitoring;
  - revizuirea planurilor de gospodărire a apelor pe bazine hidrografice.

3.2. În România

Managementul în domeniul protecției apei în România este reglementat prin Legea Apelor nr. 107/1996. Legea urmărește conservarea și protecția resurselor de apă pentru menținerea echilibrului ecologic și reglementează activitatea factorilor economici-cheie în managementul apei.

Legislația românească în domeniul apelor este în curs de armonizare cu cea europeană. Astfel, se reactualizează “Strategia de armonizare în domeniul apei” elaborată în anul 2000.

Pe lângă capitolele deja existente referitoare la situația actuală a calității apelor din România, aspectele privind cadrul instituțional și legislația în domeniul apelor, capitolul privind legislația Uniunii Europene, cu obiectivele și principalele prevederi ale directivelor privind calitatea apelor, în special pentru Directiva-cadru în domeniul apelor (2000/60/EC), care sunt deja finalizate, s-a introdus un nou capitol referitor la analiza modificărilor legislative privind protecția apelor în România, cu evidențierea acțiunilor legislative referitoare la directivele UE în domeniul gospodăririi apelor și un altul privind măsurile și acțiunile necesare pentru implementarea directivelor în domeniul apelor.

Capitolul de evaluare financiară este în lucru, deoarece se așteaptă rezultatele proiectului de twinning PHARE 2000 cu Franța (RO/2000/IB/EN/01) “Dezvoltarea unei strategii de armonizare pentru mediu cu referire particulară la mecanismul financiar”. Proiectul vizează directivele cele mai costisitoare din punct de vedere al implementării, și anume: Directiva 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane, Directiva 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole și Directiva 98/83/EC privind calitatea apelor destinate consumului uman. Nu a fost finalizat capitolul privind Planul de acțiune pentru implementarea directivelor în domeniul apei, deoarece acestea sunt în mare măsură legate de evaluarea financiară și de capacitatea de alocare a resurselor financiare.

Stadiul transpunerii și implementării standardelor UE în legislația românească în domeniul protecției apei

Directiva 91/271/EEC privind epurarea apelor uzate urbane

Directiva 91/271/EEC a fost transpusă prin Hotărârea de Guvern nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de deversare în mediul acvatic a

apelor uzate. În anexa la această Hotărâre a Guvernului sunt prevăzute termene pentru fiecare din activitățile de implementare.

Astfel, există o primă estimare privind situația epurării apelor uzate în România, inclusiv propuneri de lucrări pentru implementarea prevederilor Directivei. O primă estimare a costurilor de implementare a Directivei pe localități cuprinde costuri defalcate pe durată scurtă (până în 2004) și pe durată medie și lungă (până în 2022). Pentru unele investiții există și o defalcare pe surse de finanțare.

Ministerul Apelor și Protecției Mediului este responsabil de deplina aliniere a legislației românești la prevederile Directivei, pentru identificarea zonelor sensibile și mai puțin sensibile și pentru supravegherea prin unitățile sale teritoriale a conformării cu prevederile noii legislații.

Directiva 98/83/EEC privind calitatea apei destinate consumului uman

Directiva 98/83/EEC a fost transpusă prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile. În lege sunt preluate toate prevederile Directivei, inclusiv anexele.

Conform prevederilor Legii nr. 458/2002 există termene pentru fiecare dintre activități. Ministerul Administrației Publice va întocmi planul, calendarul și costurile de conformare a producătorilor de apă potabilă în sistem public până la sfârșitul anului 2003, Ministerul Sănătății și Familiei va asigura monitorizarea conform cerințelor legii până la sfârșitul anului 2005 și întocmește planul și calendarul de monitorizare și evaluare a costurilor de monitorizare.

În prezent este în curs de definitivare proiectul PHARE "Întărirea capacității instituționale și administrative a Ministerului Sănătății și Familiei pentru implementarea directivelor privind apa pentru consum uman și apa pentru îmbăiere în zonele naturale amenajate", proiect care urmărește modernizarea și reabilitarea laboratoarelor din cadrul Inspectoratelor de Sănătate Publică. Proiectul PHARE va începe în 2003 și se va încheia în 2005, cu finanțare de 1,000,000 de euro din fondurile MSF și 4,000,000 de euro din fondurile PHARE.

Totodată, la nivelul unui mare număr de localități se realizează lucrări de extindere, reabilitare și modernizare a rețelelor de alimentare cu apă și de modernizare a stațiilor de tratare, o parte a acestor lucrări fiind propuse a se realiza cu sprijinul ISPA.

De asemenea, cu finanțare printr-un împrumut de la Banca Mondială, în cca 250 de localități rurale a căror apă potabilă este afectată de concentrații mari de nitrați, se realizează alimentarea centralizată cu apă.

Directiva 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrați din surse agricole

Directiva a fost transpusă în totalitate prin Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole și prin înființarea Comisiei și a Grupului de sprijin pentru aplicarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole. Comisia este formată din reprezentanți ai MAPM, MAAP și MSF.

În ceea ce privește implementarea, a fost elaborat proiectul Codului celor mai bune practici disponibile în agricultură, acesta urmând a fi finalizat în cadrul

Proiectului privind Controlul Poluării în Agricultură, derulat cu sprijinul Băncii Mondiale, până la sfârșitul anului 2002. Tot prin acest proiect se va realiza editarea și tipărirea acestui Cod, precum și o evaluare financiară a implementării Directivei în România.

O problemă importantă se referă la finanțarea costurilor pentru implementarea programelor de acțiune și a investițiilor substanțiale necesare în special pentru construirea bazinelor corespunzătoare pentru stocarea gunoiiului de grajd, construirea depozitelor și platformelor pentru hrănirea animalelor, care să corespundă standardelor de protecție a mediului, precum și la modernizarea laboratoarelor și a stațiilor de monitoring a calității apelor, la stabilirea unei rețele de monitoring a stratului acvifer, investițiile fiind substanțiale în ambele cazuri.

Directiva 76/464/EEC privind poluarea cauzată de anumite substanțe periculoase deversate în mediul acvatic al Comunității (și cele șapte Directive-fiice)

Directiva 76/464/EEC și cele șapte directive-fiice au fost transpuse în legislația românească prin Hotărârea Guvernului nr. 118/2002 privind aprobarea Planului de acțiune pentru reducerea poluării mediului acvatic și a apelor subterane, cauzată de evacuarea unor substanțe periculoase.

Comitetul de acțiune, Regulamentul de organizare și funcționare și Grupul de sprijin sunt aprobate de MAPM, MIR și MSF.

Inventarul substanțelor menționate în directive se realizează cu patronatele din industrie și se stabilesc valorile limită intermediare în funcție de capacitatea tehnologică și financiară a industriilor specifice, precum și de impactul acestora asupra calității apei. Estimările necesităților tehnologice și financiare trebuie să aibă la bază ghidul celor mai bune tehnici disponibile prevăzut în Directiva IPPC, ghid preconizat a fi realizat în 2005.

Directiva 75/440/EEC privind calitatea cerută apelor de suprafață destinate prelevării de apă potabilă

Transpunerea Directivei 75/440/EEC se face pe baza Hotărârii de Guvern nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă și prin Ordinul ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 377/2001 referitor la aprobarea obiectivelor de referință privind calitatea apelor de suprafață.

Ministerul Apelor și Protecției Mediului răspunde de identificarea punctelor de captare existente și viitoare din apele de suprafață și de acreditarea laboratoarelor.

Directiva 76/160/EEC privind calitatea apei de îmbăiere

Directiva 76/160/EEC a fost transpusă prin Hotărârea Guvernului nr. 459/2002 privind aprobarea Normelor de calitate pentru apa din zonele naturale amenajate pentru îmbăiere.

Ministerul Sănătății și Familiei este autoritatea responsabilă de implementare a Directivei, ministerele coordonatoare fiind Ministerul Apelor și Protecției Mediului, Ministerul Administrației Publice și Ministerul Turismului.

Directiva 78/659/EEC privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățire pentru a permite viața peștilor

Directiva 78/659/EEC este transpusă în totalitate prin Hotărârea de Guvern nr. 202/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor de suprafață care necesită protecție și ameliorare în scopul întreținerii vieții piscicole.

Termenul de implementare este 2007, iar coordonatorul activității de implementare este MAPM.

Directiva 79/923/EEC asupra calității apelor pentru moluște

Transpunerea în totalitate a acestei Directive se asigură prin Hotărârea de Guvern nr. 201/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște.

Termenul de implementare este 2007, iar coordonatorul activității de implementare este MAPM.

Directiva 80/68/EEC privind protecția apelor subterane împotriva poluării cauzate de anumite substanțe periculoase

Transpunerea integrală a prevederilor Directivei 80/68/EEC se face prin Hotărârea de Guvern nr. 118/2002 privind aprobarea Programului de acțiune pentru reducerea poluării mediului acvatic și a apelor subterane, cauzată de evacuarea unor substanțe periculoase.

Termenul de implementare este 1 ianuarie 2015, iar coordonatorul activității de implementare este MAPM.

Directiva-cadru privind apa 2000/60/EC

Un plan complet pentru implementarea Directivei-cadru privind apa (2000/60/EC) va fi elaborat în conformitate cu legea de amendare a Legii apelor nr. 107/1996, care a fost adoptată în decembrie 2002.

Prin programul PHARE Național 2001 se are în vedere implementarea Directivei-cadru în bazine-pilot (valoare 2,65 milioane de euro), prin elaborarea Planului de Management de Bazin pentru bazinul râului Someș (bazin-pilot) și prin realizarea unei metodologii de evaluare a costurilor în domeniul calității apei pentru bazinul râului Argeș (bazin-pilot).

Prin programul PHARE Național 2002 se va realiza un sistem informatic și o bază de date pentru domeniul managementului apei, în concordanță cu cerințele acestei directive, care va avea ca obiective reactivarea și extinderea bazei de date privind managementul apei. Sistemul informatic va conecta principalii producători și utilizatori de date în domeniu, în vederea atingerii obiectivelor și cerințelor acestei Directive. Valoarea acestui proiect este de 0,8 milioane de euro.

4. Cadrul instituțional

4.1. În UE

Un număr mare de factori de decizie sunt interesați sau pot fi afectați de problemele legate de gospodărirea apelor. Principalii factori de decizie și rolurile lor în procesul de dezvoltare și implementare a unei strategii sectoriale pentru realizarea conformării cu politicile UE și legislația în domeniul apelor sunt identificați în tabelul nr. 1.

În paragrafele următoare se prezintă principalele grupuri de organizații care sunt implicate în domeniul apelor.

Instituții centrale guvernamentale

Ca o regulă, Directiva-cadru în domeniul apelor este neutră în ceea ce privește cadrul organizatoric. Uniunea Europeană a asigurat statele membre cu structuri centralizate, descentralizate sau constituțional federale; este dreptul statelor membre să aleagă modul de abordare pe care îl preferă. Mai mult de atât, practica stabilită și tradiția pot juca un rol-cheie în distribuirea responsabilităților între diferitele ministere naționale sau regionale și autoritățile locale.

Totuși, trebuie să se facă față unor probleme-cheie, cum ar fi:

- decizia privind ministerul “conducător” responsabil pentru implementarea Directivei-cadru în domeniul apelor, precum și asigurarea cooperării și procesul de luare a deciziilor în cazul în care alte ministere sunt implicate. În multe cazuri acest lucru implică Ministerul Mediului, dar și colectivele responsabile din Ministerul Sănătății (Directiva privind apa potabilă), Ministerul Agriculturii (Directiva privind nitrații și Directiva privind nămolurile de canalizare), Industrie (controlul emisiilor) sau Ministerul Afacerilor Externe (în cazul poluării transfrontaliere);
- decizia privind distribuția responsabilităților (legislație, implementare) între organismele naționale, regionale și locale;
- organizarea pentru implicarea altor organisme publice și agenții (de exemplu, Institutul Național de Standardizare, Agenția de Mediu, Inspectoratul de Mediu).

Tabelul nr. 1

Principalii factori de decizie și rolul lor în sectorul calității apelor

Factori de decizie	Roluri
Administrația Centrală (de exemplu un minister național, regional sau un departament)	⇒ Implementarea și menținerea conformării cu politicile UE și legislația în sectorul apelor. Prevederea unor recomandări

Factori de decizie	Roluri
	pentru sectoarele afectate – creșterea animalelor, industrie. Raportarea către Comisie privind conformarea și derogările
Agenții de protecția mediului care lucrează din partea guvernului central (de exemplu, autoritate de reglementare, inspectorat, agenție de acreditare pentru laboratoare sau sectoare industriale)	⇒ Prevederea planificării, dezvoltarea standardelor de calitate a mediului, aplicarea standardelor, reglementare, monitorizare și evaluarea conformării și asistență tehnică
Autorități guvernamentale regionale și locale/municipalități	⇒ Construcția rețelelor de canalizare de utilitate publică, lucrări de epurare a apelor uzate orășenești, stații de tratare a apelor
Furnizori de apă și canalizare (public și/sau privat)	⇒ Construcția și operarea lucrărilor de tratare și epurare a apelor deținute de particulari
Companii industriale	⇒ Conformare cu autorizațiile pentru captările de apă și descărcarea efluenților.
Public	⇒ Implicarea în procesul de consultare pentru planurile de gospodărire a apelor pe bazine hidrografice. Raportarea incidentelor de poluare
Organizații neguvernamentale de mediu și ale consumatorilor	⇒ Încercarea publicului de a influența politica referitoare la obiectivele de calitate a apelor, amplasarea stațiilor de epurare a apelor uzate și probleme de poluare
Instituții de cercetare (de exemplu universități)	⇒ Cercetare tehnică în domeniul standardelor de calitate a mediului, evaluarea toxicității, analiza apelor

Autorități competente

Exemplele de sarcini care trebuie îndeplinite de autoritățile competente în sectorul apelor sunt prezentate în tabelul nr. 2. În unele țări, organizațiile existente, uneori în cadrul guvernului central sau regional sau organismele locale se ocupă deja de probleme similare. Se apreciază că este posibil să se extindă responsabilitățile organizațiilor sau să se creeze noi organizații.

Autoritățile competente pot fi stabilite pentru directive individuale pentru sectoare de mediu sau sectoare care se referă la probleme de mediu. Ultima opțiune permite utilizarea eficientă a autorizării inspecției și evaluării conformării, care sunt comune cu cele utilizate în sectoarele orizontale de mediu.

**Exemple de activități efectuate de o autoritate competentă
în domeniul apelor**

Planificarea și implementarea

- Identificarea bazinelor hidrografice (Directiva-cadru în domeniul apelor)
- Pregătirea planurilor de gospodărire a apelor pe bazine hidrografice, programe de măsuri (Directiva-cadru în domeniul apelor)
- Identificarea apelor de îmbăiere, a apelor pentru crustacee, a apelor dulci pentru pescuit (76/160/EEC, 79/923/EEC, 78/659/EEC)
- Identificarea aglomerărilor (91/271/EEC)
- Identificarea zonelor sensibile și mai puțin sensibile (91/271/EEC)
- Identificarea zonelor vulnerabile (nitrați) (91/271/EEC)
- Derogări de conformare (80/778/EEC, 78/659/EEC)
- Identificarea industriilor la care se aplică directivele (76/464/EEC)
- Standarde fixe aplicabile apei potabile, apelor pentru crustacee, apelor pentru îmbăiere, apelor dulci pentru pescuit (80/778/EEC, 76/160/EEC, 79/923/EEC, 78/659/EEC)
- Stabilirea obiectivelor de calitate pentru apă (76/464/EEC, Directiva cadru în domeniul apelor (2000/60/EC))
- Stabilirea limitelor de emisie fixe (76/464/EEC, 91/271/EEC)
- Specificarea cerințelor de epurare a apelor uzate orășenești și de proiectare a rețelelor de canalizare (91/271/EEC)

Standarde tehnice

- Dezvoltarea unei metodologii pentru stabilirea obiectivelor de calitate a apelor (86/280/EEC)
- Dezvoltarea (elaborarea) unei metodologii pentru stabilirea valorilor limită la emisii (76/464/EEC)
- Stabilirea procedurilor pentru eliberarea autorizațiilor (76/464/EEC, 96/61/EEC)

Reglementări

- Stabilirea unui inspectorat care să fie autorizat să inspecteze instalațiile, să ia probe, să întreprindă acțiuni de punere în aplicare (96/61/EEC, 91/271/EEC)
- Stabilirea laboratoarelor și a organizațiilor asociate capabile să ia probe și să analizeze apele și efluenții conform metodelor prescrise, cu aplicarea regimurilor de control al calității pentru asigurarea armonizării cu directivele (79/869/EEC)
- Instituirea regimurilor de autorizare prealabilă pentru industrie și stațiile de epurare a apelor uzate (96/61/EEC, 91/271/EEC)
- Stabilirea programelor de monitoring pentru determinarea conformării cu directivele (80/78/EEC, 76/464/EEC, substanțe periculoase)

- Stabilirea bazelor de date și a sistemelor de informații pentru a permite ca rapoartele să fie întocmite pentru Comisie și publicul larg (91/692/EEC, 90/313/EEC)
- Punerea în aplicare a măsurilor pentru controlul emisiilor substanțelor periculoase

Raportarea

- Pregătirea rapoartelor privind de exemplu, implementarea, desemnările, autorizațiile, derogările etc. (91/692/EEC amendată de Decizia 94/741/EEC)

O autoritate competentă intersectorială (de exemplu în sectoare conexe mediului), asigurată de un singur organism național sau de organisme regionale care funcționează sub același regim administrativ și care acoperă problemele de mediu poate să conducă la economii de acoperire; experiența prin facilitățile și resursele colective ar reprezenta cea mai apropiată formă de integrare pe probleme de mediu. În alte situații, autoritățile competente sectoriale ar putea să ceară o mai strânsă colaborare asupra acelor problematici care sunt privite ca intersectoriale, iar termenii lor de referință ar trebui să includă legăturile dintre sectoare.

Acolo unde apar probleme de importanță strategică pentru statele membre, o organizație la nivel național se ocupă de acestea. Necesitatea experienței tehnice specializate sugerează, de asemenea, avantajele care trebuie obținute prin desemnarea organizațiilor naționale privind utilizarea eficientă ulterioară a resurselor epuizabile.

Directiva-cadru în domeniul apelor necesită luarea deciziilor la nivel de bazin hidrografic. O autoritate națională competentă are nevoie de structuri instituționale capabile să funcționeze în zone geografice dictate de limitele bazinului hidrografic. Se consideră că trebuie luată în considerare alternativa de transferare a responsabilității la organismele regionale care se încadrează sau care pot servi drept granițe ale bazinului hidrografic.

Deoarece majoritatea elementelor legislative în acest sector sunt legate prin modul de abordare bazinal și metodologiile comune, devine avantajos pentru organismele competente utilizarea obiectivelor de calitate care se aplică apelor și aplicarea valorilor limită pentru efluenți, pentru ca toată legislația referitoare la calitatea apelor și controlul poluării să fie aceeași în fiecare regiune a țării. Sunt, de asemenea, necesare metodele comune de prelevare și analiză a probelor și acest lucru este posibil pentru evitarea dublării eforturilor și pentru a face economii, utilizând probele pentru mai multe scopuri. Dacă organizațiile individuale regionale sau ale bazinelor hidrografice sunt stabilite ca autorități competente, acestea pot împărți instalațiile de laborator. Este necesară cooperarea strânsă în acest caz pentru evitarea diferențelor în procedura de testare și interpretare a rezultatelor. O autoritate competentă națională poate să funcționeze în bazinele hidrografice, prin stabilirea unei structuri de conducere la nivel de bazin hidrografic.

Administrații la nivel regional și local

Rolul administrațiilor regionale și locale în sectorul apelor este important din două motive:

- ⇒ majoritatea țărilor au o structură administrativă suprapusă în care anumite puteri sunt transferate la nivel regional sau la nivel local de guvernare (autoritate de planificare sau municipalitate). Asemenea descentralizare este mai puternică în statele federale;
- ⇒ Directiva-cadru în domeniul apelor se bazează pe conceptul de descentralizare a bazinelor hidrografice și implică populația locală în procesul de planificare.

Directiva-cadru în domeniul apelor necesită cooperarea între autoritățile regionale și locale în ceea ce privește dezvoltarea obiectivelor operaționale care au o oarecare extindere asupra utilizării (de exemplu, ape pentru captarea apei potabile, ape de îmbăiere). Măsurile pentru îndeplinirea standardelor de calitate a apelor și limitele de captare necesită oricum acțiuni la nivel local.

Prevederea serviciilor de apă și canalizare poate fi responsabilitatea administrațiilor regionale sau locale. Astfel de organisme sunt implicate în asigurarea faptului că apa potabilă este sigură și că deșeurile produse de populație sunt depozitate într-un mod satisfăcător, astfel încât să micșoreze la minimum riscurile îmbolnăvirii publice. Administrațiile regionale sau locale pot fi responsabile și pot fi finanțate pentru construirea de stații de tratare a apelor și de epurare a apelor uzate, magistrale de apă și rețele de canalizare. În asemenea cazuri, autoritatea regională poate fi autoritatea competentă corespunzătoare în cazul Directivei privind apa potabilă (80/778/EEC) și al Directivei privind epurarea apelor uzate urbane (91/271/EEC). Rolul autorităților regionale și locale în implementarea acestor directive și posibilul conflict de interese se ia în considerare în aceste cazuri, în timp ce autoritatea poate fi atât în poziția celui care reglementează, cât și a celui care se supune reglementării.

Abordarea pe bazine hidrografice include și bazinele râurilor transfrontaliere. Dacă autoritățile competente sunt cele locale sau regionale acestea stipulează prevederi pentru cooperare interstatală. Ar putea fi necesar ca guvernul central să rezerve unele resurse pentru cooperarea internațională pe râuri transfrontaliere. Aceleași considerații se aplică pentru acțiuni comune necesare în cazul apelor costiere și estuariene.

Implicarea sectorului privat

Legislația EU este complet neutră față de problemele de proprietate a infrastructurii de apă și lasă această problemă în seama statelor membre, ca urmare a principiului subsidiarității. Cele 15 state membre prezintă o imagine foarte diversă:

- ⇒ comunitățile locale sau asociațiile acestor comunități sunt proprietarii principali și furnizorii de servicii de colectare și epurare a apelor uzate orășenești, precum și de alimentare cu apă potabilă în câteva state membre;

- ⇒ mari industrii, care construiesc și întrețin propriile stații sau care stabilesc parteneriate cu comunitățile locale;
- ⇒ companii mixte publice-private în alte state membre;
- ⇒ o industrie a apei complet privatizată, cuprinzătoare, cu monopol asupra alimentării cu apă și evacuării apelor uzate, în majoritatea statelor membre.

Experiența dobândită arată că toate modurile de abordare au anumite justificări în situații particulare, dar nu poate fi trasă o concluzie generală. Totuși, se ia în considerare dezvoltarea istorică a sectorului, precum și situația politică.

Inspectoratul de mediu

Legislația de protecție a mediului implică o sarcină considerabilă în ceea ce privește inspecția și monitoringul. Este nevoie de un inspectorat care să evalueze conformarea cu cerințele directivelor și să ia măsuri de constrângere. Detaliile privind modul de organizare a acestor inspectorate sunt lăsate la discreția statelor membre.

Majoritatea activităților sunt comune directivelor din alte sectoare deoarece există avantaje în stabilirea unei inspecții intersectoriale și a unei organizații de aplicare a reglementărilor. Inspectoratul poate fi stabilit într-o autoritate competentă sau poate fi un organism independent, separat. Inspectoratul necesită termeni de referință specifici pentru a-și asuma munca trimiterii directivelor și o linie de raportare clară pentru a implementa procedurile de reglementare care trebuie stabilite. Un inspectorat în domeniul apelor poate fi localizat în cadrul organizației de gospodărire a apelor pe bazinul hidrografic sau ar putea fi atașat autorității locale. Acesta este echipat cu instalații de prelevare a probelor și de inspecție, autovehicule, sisteme de prelucrare a datelor, personal calificat și trebuie să aibă acces la instalațiile de laborator care folosesc metode în concordanță cu cele menționate în directive.

Inspectoratul își asumă responsabilitatea pentru monitoringul aderării la toate directivele din domeniul apelor. Uneori este considerat avantajos să se folosească o organizație separată pentru monitorizarea Directivei privind calitatea apelor potabile deoarece are implicații asupra sănătății, în cazul neconformării și trebuie dezvoltate legături mai strânse cu autoritățile din domeniul sănătății. Municipality sau autoritățile locale pot fi folosite pentru monitorizarea și raportarea aspectelor conform directivelor privind apa, cum ar fi calitatea apei potabile sau calitatea efluentului, dar dacă este folosită această opțiune, rolul inspecției se completează separat de alte aspecte ale implementării (exploatarea lucrărilor).

Comunicare și consultări

Implementarea Directivei-cadru în domeniul apelor necesită o revizuire a impacturilor asupra mediului datorat activităților umane, precum și o evaluare economică a folosirii apei. Acest lucru poate fi urmat de pregătirea unui plan de gospodărire a apelor pe bazinul hidrografic și programul de măsuri. Pentru

evaluarea corectă a activităților din cadrul unui bazin hidrografic, este esențială consultarea cu cei care trăiesc și muncesc în bazinul hidrografic. În mod similar, cu planurile de gospodărire a apelor, programele de măsuri afectează locuitorii și activitățile din bazinul hidrografic, iar consultarea este necesară pentru a fi siguri că propunerile de măsuri sunt realizabile și nu conduc la sarcini neacceptabile de către cei care folosesc bazinul hidrografic. Directiva cere să aibă loc consultarea, iar autoritățile competente stabilesc mecanismul de consultare cu părțile interesate. Părțile consultate includ:

- alte ministere centrale;
- agenții regionale și locale;
- companii de apă și canalizare;
- utilizatori industriali de apă;
- producători industriali de apă uzată;
- fermieri;
- pescari și alți utilizatori ai râului;
- publicul general;
- organizațiile nonguvernamentale de mediu.

Legislația de mediu în domeniul apelor în EU este precisă în obiectivele sale, de exemplu atingerea unui grad maxim de eliminare a poluanților sau a concentrației minime a efluentului stațiilor de epurare, dar nu sunt reglementate mijloacele de atingere a acestor obiective. Consultarea cu toate părțile relevante poate să atingă de asemenea în acest context cea mai bună eficiență a cheltuielilor și identificarea celei mai bune combinații de măsuri la un nivel comparabil. De aceea, pregătirea acestor părți din Directiva-cadru în domeniul apei, care se adresează informațiilor și consultării tuturor factorilor de decizie și publicului este supusă unor eforturi serioase.

Atunci când realizarea obiectivelor de mediu depinde de schimbarea atitudinii publicului sau a metodelor, consultarea și publicitatea sunt esențiale. Acest lucru s-a dovedit a fi eficient prin conștientizarea impactului activităților asupra calității apelor, de exemplu în practica creșterii animalelor, dar și în ceea ce privește măsurile care trebuie luate pentru economisirea apei sau limitarea poluării cu ape uzate, provenite din surse domestice (menajere).

Unele directive specifică consultarea publicului și disponibilitatea informațiilor, de exemplu Directiva privind evaluarea impactului asupra mediului (85/337/EEC, amendată de Directiva 97/11/EC) sau Directiva privind accesul direct la informația de mediu (90/313/EEC). Autoritatea competentă care se ocupă de domeniul apelor trebuie să fie conștientă de importanța rolului său și să ia măsuri în concordanță cu aceste directive, acolo unde este vorba de informația referitoare la mediul acvatic.

4.2. În România

Principalii factori de decizie în sectorul calității apelor în România sunt:

1. - Ministerul Apei și Protecției Mediului (MAPM);
  - Ministerul Sănătății și Familiei (MSF), (pentru apa potabilă și apa de băiere);

2. - Administrația Națională "Apele Române";
  - Inspectoratele Județene de Sănătate Publică;
3. - Consiliile locale;
4. - Regiile Comunale sau Societățile Mixte;
5. - Companiile industriale;
6. - Publicul;
7. - Organizațiile Neguvernamentale de Mediu și ale consumatorilor;
8. - Instituțiile de Cercetare.

Ministerul Apelor și Protecției Mediului s-a înființat în temeiul Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 2/2001 pentru stabilirea unor măsuri privind înființarea, organizarea/reorganizarea sau funcționarea, după caz, a unor ministere, organe de specialitate ale administrației publice centrale și instituției publice, aprobată și modificată prin Legea nr. 233/2001 și în baza Legii nr. 90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor.

Ministerul Apelor și Protecției Mediului (MAPM) este organizat și funcționează în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 17/2001, modificată și completată prin Hotărârea Guvernului nr. 352/2001.

Ministerul Apelor și Protecției Mediului realizează la nivel național politica în domeniul apelor și protecției mediului, elaborează strategia și reglementările specifice de dezvoltare și armonizare a acestor activități în cadrul politicii generale guvernamentale și coordonează aplicarea strategiei Guvernului în domeniile respective, îndeplinind rol de autoritate de stat de sinteză, coordonare și control în aceste domenii.

În noua structură a MAPM, ministrul apelor și protecției mediului este ajutat în activitatea sa de cinci secretari de stat, un subsecretar de stat și un secretar general.

Cei cinci secretari de stat coordonează activitatea în domeniile: protecția mediului, ape, controlul activităților nucleare, integrare europeană, relația cu Parlamentul, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării.

În subordinea Ministerului Apelor și Protecției Mediului funcționează următoarele instituții publice finanțate de la bugetul de stat, cu personalitate juridică:

- 42 de inspectorate de protecție, a mediului județene, respectiv al municipiului București, servicii publice descentralizate, înființate prin reorganizarea agențiilor de protecție a mediului;
- Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare, organ de specialitate al administrației publice centrale în domeniul nuclear;
- Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării.

Departamentul "Relația cu Parlamentul" reprezintă o structură nouă a ministerului menită a gestiona eficient comunicarea între Executiv și Legislativ, dar și între societatea civilă și Executiv. Această structură este condusă de un secretar de stat, care are în subordine Relația cu Parlamentul, Relația cu Sindicatele și Patronatele și Direcția Relații Publice

Prin HG nr. 352/2001, care amendează HG nr. 17/2001, a fost înființată, sub directă coordonare a Secretarului de Stat pentru Integrare Europeană, Unitatea de Coordonare a Implementării Instrumentului Structural de Preaderare

ISPA, iar sub coordonarea directă a Ministrului Apelor și Protecției Mediului va funcționa Unitatea de Politici Economice de Mediu.

Prin HG nr. 1097/2001 a fost aprobată constituirea Comitetului Interministerial pentru Coordonarea Integrării Domeniului Protecției Mediului în politicile și strategiile sectoriale la nivel național. În Comitet sunt reprezentate toate ministerele, la nivel de secretar de stat. Acest act normativ, solicitat și de către Comisia Europeană, creează cadrul dezvoltării unui proces coerent și coordonat în ceea ce privește atât armonizarea legislativă, cât și realizarea programelor, planurilor și proiectelor prioritare la nivel național în domeniul protecției mediului.

În domeniul informatizării, rețeaua de calculatoare a Ministerului s-a modernizat și extins, iar pentru comunicarea rapidă și ieftină s-a montat un server de e-mail la care sunt conectați peste 130 utilizatori. În prezent rețeaua este administrată de Serviciul de Informatizare (prin diverse servicii - instalări, setări etc.), care urmărește asigurarea unui flux informațional optim între direcțiile din minister ca și crearea normelor de întreținere și folosire a rețelei interne, atât prin intervențiile efectuate, cât și prin instruirea personalului MAPM.

O componentă importantă a activității de informatizare o constituie și dezvoltarea unui Sistem Informațional Integrat de Mediu, menit să faciliteze o bună administrare a resurselor naturale, urmărirea evoluțiilor și calitatea factorilor de mediu, precum și informarea publicului cu privire la starea mediului înconjurător. În acest context, s-a urmărit conectarea celor 42 de Inspectorate de Protecție a Mediului la rețeaua MAPM.

Administrația Națională "Apele Române" are statut de regie autonomă de interes public național și funcționează pe baza de gestiune economică și autonomie financiară, sub autoritatea Ministrului Apelor și Protecției Mediului. Ea are în structura sa direcții de ape, organizate pe bazine și grupuri de bazine hidrografice și în subordine unități fără personalitate juridică, care efectuează operațiuni contabile până la nivelul balanței de verificare, în condițiile legislației în vigoare.

Administrația Națională "Apele Române" are ca principal obiect de activitate aplicarea strategiei și politicii naționale în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă, precum și a programului național de implementare a prevederilor legislației armonizate cu directivele Uniunii Europene în domeniul gospodăririi durabile a resurselor de apă, administrarea și exploatarea infrastructurii Sistemului național de gospodărire a apelor și gestionarea și valorificarea resurselor de apă de suprafață și subterane cu potențialele lor naturale și a fondului național de date din domeniu.

Atribuțiile Administrației Naționale "Apele Române" sunt:

- cunoașterea, conservarea, utilizarea, raționalizarea, restaurarea și valorificarea resurselor de apă de suprafață și subterane;
- protecția și restaurarea resurselor de apă de suprafață și subterane și a ecosistemelor acvatice pentru atingerea stării bune a apelor;
- elaborarea schemelor-cadru de amenajare și de gospodărire integrată a apelor și a planurilor de gospodărire a apelor pe bazine sau grupuri de bazine hidrografice;
- realizarea de anuare, sinteze, studii și cercetări de hidrologie, hidrogeologie, gospodărire a apelor și mediu, de instrucțiuni și monografii, studii de impact, bilanțuri de mediu;

-
- exploatarea, întreținerea și dezvoltarea infrastructurii Sistemului Național de Gospodărire a Apelor, aflat în administrarea sa;
  - monitorizarea hidrologică, hidrogeologică și de calitate a resurselor de apă, precum și elaborarea diagnozelor și prognozelor;
  - elaborarea studiilor de hidrologie, hidrogeologie și gospodărire a apelor;
  - constituirea și gestionarea Fondului național de date hidrologice, hidrogeologice și de gospodărire a apelor;
  - avertizarea și realizarea măsurilor de prevenire, combatere și înlăturare a efectelor inundațiilor prin lucrări proprii de gospodărire a apelor;
  - avertizarea și participarea la aplicarea măsurilor pentru prevenirea, combaterea și înlăturarea efectelor inundațiilor și a poluărilor accidentale;
  - avizarea, autorizarea și controlul folosințelor de apă, a lucrărilor construite pe ape sau în legătură cu apele, indiferent de deținător, în condițiile legii;
  - asigurarea implementării prevederilor legislației armonizate cu directivele Uniunii Europene din domeniul gospodăririi resurselor de apă;
  - asigurarea aplicării prevederilor convențiilor și ale altor acorduri internaționale din domeniul apelor;
  - urmărirea realizării de lucrări noi în domeniul gospodăririi apelor, din surse bugetare și realizarea de investiții din surse proprii și atrase;
  - asigurarea activității de inspecție și aplicarea de sancțiuni conform prevederilor legale în domeniu;
  - gestionarea Fondului apelor potrivit dispozițiilor legale în vigoare.

Administrația Națională “Apele Române” este operator unic pentru serviciile specifice în domeniul gospodăririi resurselor de apă de suprafață și subterane cu potențialele lor naturale, în condițiile legii și de asemenea propune Ministerului de resort, tot în condițiile legii, reglementări specifice domeniului gospodăririi apelor. Ea administrează apele din domeniul public al statului și infrastructura Sistemului Național de Gospodărire a apelor, formată din lacuri de acumulare, diguri de apărare împotriva inundațiilor, canale, derivații interbazinale, prize de apă și alte lucrări specifice, precum și infrastructura sistemelor naționale de veghe hidrologică, hidrogeologică și de monitorizare a calității resurselor de apă aflate în patrimoniul său, în scopul cunoașterii și al gestionării unitare pe ansamblul țării a resurselor de apă de suprafață și subterane.

Conducerea Administrației Naționale “Apele Române” este asigurată de un consiliu de administrație format din șapte membri și de un director general care este și președinte al consiliului de activitate și sunt numiți prin ordin al ministrului Apelor și Protecției Mediului.

Aplicarea, monitorizarea și controlul aplicării legislației în domeniul apelor revine Inspectoratelor de Protecție a Mediului (IPM) existente la nivelul fiecărui județ și al Municipiului București - constituite prin reorganizarea Agențiilor pentru Protecția Mediului, în baza HG nr.17/2001- care, în conformitate cu Ordinul ministrului Apelor și Protecției Mediului nr. 92/2001 au prevăzute în organigramă structuri corespondente celor existente la nivel central. Astfel, în cadrul fiecărui IPM este prevăzută funcționarea unui compartiment necesar dezvoltării capacităților de

inițiere și participare la fazele de identificare și implementare a strategiilor de armonizare și a programelor comunitare și internaționale.

Comunicarea, informarea publicului și relația cu societatea civilă

Potrivit Directivei 90/3/3/CEE privind libertatea de acces la informația de mediu, a fost înființat, în baza Legii nr.17/2001, Departamentul "Relația cu Parlamentul" menit a gestiona eficient comunicarea între Executiv și Legislativ, dar și relația societate civilă – Executiv. Această structură este condusă de un secretar de stat, care are în subordine Relația cu Parlamentul, Relația cu Sindicatele și Patronatele și Direcția Relații Publice.

Direcția Relații Publice are ca obiectiv prioritar inițierea și derularea acțiunilor destinate stabilirii, menținerii și dezvoltării unei imagini publice corecte a domeniului protecției factorilor de mediu, a activităților Ministerului, precum și a factorilor decizionali. Această componentă funcționează pe baza unei strategii de comunicare, definitivată cu sprijin PHARE, colaborează cu structurile similare din celelalte ministere, precum și cu Ministerul Informațiilor Publice.

Deși relațiile publice reprezintă un imperativ al integrării europene, această componentă nu a existat în structura fostului Minister. Noua conducere a MAPM a hotărât înființarea Direcției de Relații Publice, în scopul elaborării unui concept cuprinzător pentru relații publice. Această structură are corespondență la nivel teritorial în cadrul Inspectoratelor de Protecție a Mediului.

În prezent, se lucrează la definitivarea proiectelor privind conștientizarea pe domenii și problematica specifică a factorilor de mediu: apă, aer, sol, conservarea naturii, zone montane, litoral.

Conceptul de parteneriat cu ONG-urile de mediu

ONG-urile de mediu au statut de parteneri în relația cu Ministerul. În acest sens, Ministerul a lansat o "invitație la dialog" prin care a solicitat prezentarea ONG-urilor: tipul de activitate, numărul de membri, manifestările relevante. Au fost astfel identificate peste 50 de ONG-uri active.

Relația cu mass-media

În prezent, prin Direcția Relații Publice se asigură relaționarea mass-media (atât presa scrisă, cât și posturi radio și TV).

MAPM comunică în timp util poziția oficială în problemele legate de mediu.

5. Aspecte economice și financiare

5.1. În UE

Acest capitol oferă ghidul pentru problemele economice și financiare care sunt luate în considerare la implementarea legislației în domeniul apelor. Primele două subcapitole descriu tipuri de cheltuieli care sunt implicate în implementare, iar subcapitolele finale prezintă opțiunile financiare.

Dezvoltare instituțională

Cu toate că majoritatea țărilor candidate au instituții pentru prevenirea poluării apelor și pentru autorizarea instalațiilor, acestea nu se dezvoltă peste tot în măsura cerută pentru implementarea întregii legislații în domeniul apelor. Aplicarea noilor tipuri de standarde – limite de emisii, obiective de calitate, cele mai bune tehnici și nevoia de monitoring amplu, împreună cu facilitățile și prelucrarea datelor, cu o concentrare asupra planificării în cadrul bazinelor hidrografice, poate uneori să impună schimbări radicale ale metodelor de lucru și organizării instituționale asigurate. De aceea, este important să se garanteze că sunt asigurate bugetele adecvate pentru reorganizare și instruire.

Salariile sunt stabilite la un nivel la care se permite angajarea unui personal cu instruirea și experiența necesare dar, în acest caz, un buget important pentru instruire este inevitabil. Nevoile de instruire se evaluează într-o etapă anterioară și se stabilesc alocațiile pentru orice reinstruire care devine necesară.

Resursele umane sunt necesare pentru:

- dezvoltarea strategiilor și planurilor;
- dezvoltarea obiectivelor de calitate a apelor și a valorilor limită de emisii;
- monitoringul; prelevarea și analizarea apelor de suprafață și subterane, precum și toate evacuările;
- eliberarea acordurilor și autorizațiilor;
- inspecția și supravegherea instalațiilor (facilităților);
- luarea măsurilor de impunere;
- colectarea, analizarea și raportarea datelor.

Nu este posibilă generalizarea în ceea ce privește cheltuielile de asigurare a structurilor instituționale din cauza variației mari a structurilor organizatorice deja în funcțiune și a variațiilor mărimii și complexității țărilor. Totuși, aspectele cele mai costisitoare sunt legate de:

- personalul profesional și tehnic suplimentar, instruirea și dezvoltarea lui;
- testarea în laborator, serviciile analitice și asigurarea calității;
- echipamentul de prelevare a probelor și monitoring;
- colectarea, stocarea, analizarea și aranjamentele de raportare a datelor.

Facilități

Specialiștii consideră că este necesar să existe noi facilități ca rezultat al implementării standardelor directivelor în domeniul apelor. Este necesar ca finanțele să crească pentru acoperirea cheltuielilor de investiții de capital și a cheltuielilor curente. În final, cheltuielile integrale se recuperează de la utilizatori/poluatorii apelor; de exemplu consumatorii (sectorul casnic, industrial și agricol).

Costurile implicate în stabilirea noilor facilități depind de standardele care trebuie adoptate și de numărul, tipul și mărimea facilităților necesare pentru a îndeplini aceste noi standarde. Costurile finale vor fi, de asemenea, dependente de nivelul curent al epurării disponibile pentru apele uzate, tratării apelor potabile, evacuărilor industriale și practicilor agricole. Din cauză că va fi nevoie de o atât de mare varietate a schimbărilor este imposibil să se estimeze o cifră pentru cheltuielile de implementare a legislației în domeniul apelor.

Unele studii sunt deja elaborate pentru costurile de conformare cu legislația EC. Agenția de Protecția Mediului din Danemarca¹ a estimat costurile de conformare cu Directiva privind epurarea apelor uzate urbane, Directiva privind apa potabilă, Directiva privind nitrații pentru zece țări candidate. Presupunând că epurarea apelor uzate este realizată pentru aglomerări cu o populație echivalentă (p.e.) de 2000 de locuitori și peste eliminarea azotului și a fosforului este realizată numai pentru localități cu peste 10.000 de locuitori sau mai mulți, DEPA a estimat costurile totale de conformare pentru cele zece țări candidate la 13,2 miliarde de euro. Totuși această cifră este subestimată deoarece exclude lucrările de canalizare. Implementarea Directivei privind apa potabilă este estimată la 18,6 miliarde de euro, în timp ce lucrările agricole pentru conformarea cu Directiva privind nitrații au fost estimate la 4 miliarde de euro.

Un studiu² pregătit pentru DG ENV a indicat că pentru sectorul apei cheltuielile totale de investiție pentru cele zece țări candidate ar fi de 3,5 miliarde de euro pe an pe o perioadă de cinci ani cu un total de cheltuieli de investiții pe termen scurt de 17,5 miliarde de euro. Pe termen lung pentru realizarea conformării depline după o perioadă de 20 de ani, cheltuielile totale ar trebui să fie de ordinul a 50 miliarde de euro, ceea ce înseamnă aproximativ 500 de euro pe locuitor.

Un studiu DISAE în Letonia³ a estimat cheltuielile de capital pentru conformarea cu Directiva privind epurarea apelor uzate urbane (91/271/EEC), Directiva privind apa potabilă (80/778/EEC) și Directiva privind nitrații (91/67/EEC) la un total de 810 milioane de euro.

Recuperarea costurilor

Din principiile de mediu ale UE, stabilite prin Tratatul de înființare a Comunității Europene, face parte și principiul "poluatorul plătește". Aceasta înseamnă

¹ DEPA, 1997. EU's udvidelse mod r̄st - milj̄rm̄c̄ssige perspektiver. Milj̄r̄styrelsen.

² EDC Ltd, May 1997, Evaluarea costurilor de conformare pentru alinierea legislației de mediu a UE în țările central și est-europene.

³ Halcrow, 1998. Dezvoltarea Strategiei și Programului de Aliniere din Letonia.

că oricine a cărui acțiune poluează sau afectează în mod negativ mediul ar trebui să plătească pentru acțiunile de remediere. În timp ce pentru evaluarea valorii impacturilor asupra mediului sunt dificultăți tehnice considerabile, este mai puțin dificil să se calculeze costurile economice ale măsurilor, cum ar fi stațiile de epurare a apelor. Principiul poluatorul plătește deschide calea pentru folosirea economiei ca o alternativă la controlul poluării. Pentru a implementa acest lucru toate acțiunile care au un efect negativ asupra solului, apei sau aerului trebuie să aibă o valoare economică atașată lor care este legată de costul degradării mediului. Activitățile care sunt mai puțin dăunătoare mediului implică un cost mai mic, mai justificabil economic. Conformarea cu valorile limită ale emisiilor și standardele de calitate a apei trebuie să fie garantate, iar stimulentele financiare, cum ar fi taxele de mediu ar trebui să încurajeze mai mult abordarea mai sănătoasă (durabilă) din punct de vedere al mediului. Un asemenea "instrument mixt" este stabilit în al cincilea Program de Acțiune pentru Mediu.

Instrumentele economice (sau bazate pe piață) depind de forțele de piață în ceea ce privește schimbarea prețurilor relative ale bunurilor și serviciilor care la rândul lor modifică comportarea poluatorilor publici și privați, cum ar fi protecția mediului sau îmbunătățirile care pot avea loc. Este o alternativă la controlul de reglementare în sensul că există potențialul ca, acest control al poluării să fie avantajos din punct de vedere economic pentru organizațiile comerciale și cetățeni.

Principalele instrumente pentru recuperarea costurilor sunt:

- stabilirea prețurilor;
- taxe pentru poluare;
- permise de piață;
- subvenții;
- sisteme de depozite de plată;
- stimulente de impunere.

Aplicarea acestor instrumente în sectorul apelor este prezentată pe scurt în continuare.

a) Stabilirea prețurilor

Stabilirea tarifelor sau a taxelor pentru apă sau apă uzată este făcută la niveluri care acoperă cheltuielile pentru colectarea plus epurarea sau captarea plus distribuția și poate convinge organizațiile să utilizeze instalații pentru economisirea apei sau pentru recircularea și re folosirea apei. Costurile încasate pot fi astfel stabilite încât să depășească costurile curente ale epurării (tratamentului), de exemplu. Stabilirea prețurilor marginale (extreme) poate reduce folosirea apei (și, implicit, poluarea). Este necesar să se controleze taxele pentru epurarea efluentului, în cadrul unor relații raționale, în același timp cu taxele pentru utilizarea apelor. Utilizarea diluției ca mijloc de îndeplinire a standardelor efluenților este total interzisă de legislația UE în domeniul apelor. În sectorul apelor, creșterea mare a prețului apei atât pentru alimentare, cât și pentru colectarea și epurarea apei uzate este inevitabilă în țările candidate deoarece sunt implementate standardele de calitate și protecție a mediului cerute în legislația CE și se presupune că va încuraja economisirea apei și reutilizarea apelor uzate.

b) Poluarea și taxe pentru utilizare

Taxele pentru poluare sau "taxele" sunt definite ca fiind prețul care trebuie plătit pentru utilizarea mediului. Sunt patru tipuri principale de taxe:

- taxe pentru efluent, pe baza cantităților curente și a încărcării cu poluanți a efluenților sau a unor alternative (de exemplu, mărirea instalațiilor industriale), deoarece acestea au nevoie să fie stabilite la un nivel realist pentru a încuraja reducerea efluenților produși. Astfel de taxe pot fi folosite atât pentru a finanța cheltuielile de exploatare, cât și ca taxe pentru împrumuturi privind investițiile de capital;
- taxe pentru utilizator, bazate pe consumul de apă sau alte alternative (de exemplu, valori de proprietate). Costurile ridicate de epurare a apelor uzate de canalizare încurajează epurarea în interiorul companiei. Se estimează încurajarea utilizării apometrelor deoarece taxele pentru apă cresc;
- taxele pentru produse, de exemplu pentru procurarea pesticidelor sau a îngrășămintelor care vor cauza poluare înainte, în timpul sau după consum. Eficacitatea acestora depinde de elasticitatea cererii pentru produsul respectiv și de existența substanțelor mai puțin poluante. Acest tip de taxe este folositor pentru controlul surselor de poluare nepunctuale, deoarece creșterea taxelor va determina reducerea utilizării;
- taxe administrative, care sunt utilizate pentru acoperirea cheltuielilor de exploatare a sistemului de reglementare. În unele țări, cheltuielile fundamentale de administrare a procedurilor de autorizare și reglementare, împreună cu cheltuielile de monitoring sunt plătite printr-o taxă administrativă care reflectă cheltuielile totale de reglementare. Acesta este un exemplu de aplicare a principiului "poluatorul plătește". Încasările nu cumulează fonduri suficiente pentru îmbunătățirea infrastructurii.

c) Acorduri comerciale

Autoritatea responsabilă stabilește o limită a emisiilor totale disponibile a poluanților și alocă acest lucru pentru sursele de poluare, prin eliberarea acordurilor pentru a emite o cantitate stipulată, într-o perioadă de timp specificată. După distribuția inițială, acordurile pot fi achiziționate sau vândute. Schimbul comercial poate fi extern, între două organizații diferite, sau intern, între diferite instalații din aceeași organizație.

Acordurile care pot fi comercializate operează cel mai bine dacă:

- numărul de surse de poluare este suficient pentru a stabili o piață;
- sursele de poluare sunt bine definite și ușor de măsurat;
- există diferențe în cheltuielile marginale privind controlul poluării al firmelor implicate;
- există un potențial pentru inovații tehnice;
- impactul asupra mediului nu depinde de amplasamentul sursei sau perioada din an.

Specialiștii susțin că este posibil să se reducă cheltuielile în acest sistem, iar transferurile de încărcare cu poluanți dintre evacuatori devin astfel un element reglementat de la sine în cadrul unei limite generale permisibile pentru fiecare zonă.

d) Subvenții

Subvențiile pot include stimulentele, creditele, donațiile sau împrumuturile cu dobândă redusă. Eliminarea subvențiilor poate ea însăși să se comporte ca un stimulent pentru o mai bună performanță din punct de vedere al mediului, prin forțarea inovațiilor și reducerea utilizării apelor.

e) Sistemul de depozitare-rambursare

Clienții plătesc o taxa atunci când cumpără un produs potențial poluant. La returnare, taxele sunt rambursate. Această abordare poate fi folosită pentru articole, cum ar fi containere de pesticide, care altfel ar fi aruncate în mediu și ar conduce la poluarea apelor. Avantajul unui asemenea sistem este acela că poate fi administrat de un sector privat. Costul administrării poate fi ridicat.

f) Propuneri de punere în aplicare

Există penalități care obligă poluatorul să se conformeze standardelor sau reglementărilor de mediu. Acestea includ amenzi (pentru depășiri de limite de emisii, compensări acordate autorităților de reglementare înaintea începerii unei activități potențial poluante, care sunt returnate atunci când sunt întrunite nivelurile corecte de reglementare) și stabilește responsabilități (acolo unde poluatorii sunt făcuți responsabili de degradările pe care le cauzează mediului).

5.2. În România

Îndeplinirea angajamentelor asumate de România în domeniul protecției mediului are în vedere atât îmbunătățirea cadrului legislativ, cât și asigurarea necesarului de resurse financiare pentru punerea în aplicare a actelor normative comunitare.

O evaluare generală a costurilor necesare armonizării legislației comunitare (aspecte legislative, crearea sau dezvoltarea unor structuri instituționale specifice pentru implementarea, monitorizarea și controlul aplicării noii legislații) a fost estimată la 34 miliarde de euro.

Prin Programul PHARE 2000 - componenta de twinning - este prevăzută elaborarea strategiei financiare având în vedere directivele costisitoare din acquis-ul comunitar de mediu: apă, deșeuri, calitatea aerului, prevenirea și controlul integrat al poluării (IPPC). În prezent, este în curs de derulare Convenția de înfrățire instituțională (partener - Guvernul Franței), care se desfășoară în perioada 15 noiembrie 2001 - 15 noiembrie 2003.

Fondul pentru mediu

Pentru realizarea proiectelor prioritare în domeniul protecției mediului, în scopul accelerării procesului de implementare a noii legislații, a fost adoptată Legea nr. 73/2000 privind Fondul de Mediu. Analizând Legea nr.73/2000 privind Fondul pentru mediu s-a constatat că prevederile legii nu pot fi aplicate și, prin urmare, s-a elaborat și promovat, de către Ministerul Apelor și Protecției Mediului, un proiect de Ordonanța de Urgență privind modificarea legii (respectiv OU nr. 93/2001), care a fost aprobată de Parlament.

Principalele modificări constau în:

- sursele de alimentare a fondului;
- modul de utilizare a fondurilor acumulate;
- modificări privind structura organizatorică și responsabilitățile Administrației Fondului pentru Mediu.

În baza acestei OU a fost elaborată Hotărârea de Guvern nr. 1174/2001 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare și a structurii organizatorice ale Administrației Fondului pentru Mediu.

Administrația Fondului pentru Mediu, instituție de utilitate publică cu personalitate juridică, aflată sub autoritatea Ministerului Apelor și Protecției Mediului, gestionează Fondul pentru Mediu. Organul care aprobă prioritățile și finanțarea proiectelor este Comitetul de avizare. Principalele atribuții ale Administrației Fondului pentru Mediu sunt următoarele:

- analizează și aprobă lista stabilită de Consiliul director privind prioritățile de utilizare a Fondului pentru Mediu;
- hotărăște asupra oportunității utilizării Fondului pentru Mediu, precum și asupra evaluării proiectelor de către experți, pe care le supune avizării Comitetului de avizare;
- aprobă bilanțul contabil și execuția bugetară, pe care le înaintează autorității publice centrale pentru protecția mediului.

În afara Fondului de mediu, există un Fond special pentru apă, reglementat prin Ordonanța de Urgență nr. 107/2002 privind înființarea Administrației Naționale "Apele Române".

Astfel, penalitățile aplicate de Administrația Națională "Apele Române" potrivit art. 82 alin. (2) din Legea apelor nr. 107/1996 constituie venit pentru Fondul Apelor. De asemenea, conform Hotărârii Guvernului nr. 455/2001 privind aprobarea Planului de acțiune al Programului de guvernare pe perioada 2001-2004, tot din Fondul apelor, dar și din surse proprii ale Administrației Naționale "Apele Române", în completare de la bugetul de stat, în limita sumelor alocate cu această destinație în bugetul MAPM, se asigură realizarea sarcinilor rezultate din aplicarea convențiilor și acordurilor internaționale în domeniul apelor, precum și implementarea prevederilor legislației armonizate cu directivele Uniunii Europene și a programelor de preaderare din domeniul apelor, în scopul respectării angajamentelor luate de statul român prin acordurile și convențiile internaționale.

Penalitățile pentru abateri de la normele privind concentrațiile maxime admise ale poluanților din apele uzate evacuate pot ajunge la mai multe milioane, în funcție de gravitatea depășirii cantităților maxime admise.

În privința cheltuielilor Administrației Naționale "Apele Române", cheltuielile de funcționare se asigură din venituri proprii, rezultate din aplicarea mecanismului economic specific în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a apelor. Veniturile proprii provin din prestarea serviciilor de gospodărire a apelor.

- ◆ Servicii specifice de gospodărire a apelor
  - Serviciul de asigurare a apei brute pe categorii de surse și utilizatori:
    - râuri interioare, lacuri naturale și lacuri de acumulare amenajate din administrarea altor agenți economici (agenți economici – inclusiv servicii de gospodărie comunală, instituții publice, unități de cult, agenți economici agrozootehnici de tip industrial, producători de energie

-
- electrică și termică; agenți economici producători de energie electrică prin hidrocentrale, indiferent de puterea instalată; irigații, piscicultură);
  - Dunăre (agenți economici – inclusiv servicii de gospodărie comunală, instituții publice, unități de cult, agenți economici agrozootehnici de tip industrial, producători de energie electrică și termică prin termocentrale, producători de energie nuclearo-electrică; agenți economici producători de energie electrică prin hidrocentrale, indiferent de puterea instalată; irigații, piscicultură);
  - subteran (agenți economici – inclusiv servicii de gospodărie comunală pentru industrie, exclusiv cei care folosesc apa în scop potabil; agenți economici de gospodărie comunală pentru populație, instituții publice, unități de cult și alți consumatori care folosesc apa în scop potabil; irigații, piscicultură; agenți economici agrozootehnici);
  - lacuri de acumulare amenajate din administrarea unităților de gospodărire a apelor (agenți economici industriali, de construcții-montaj, de transporturi, de gospodărie comunală – pentru populație, industrie etc., instituții publice, unități de cult, producători de energie electrică și termică prin termocentrale; agenți economici producători de energie electrică prin hidrocentrale, indiferent de puterea instalată; irigații, piscicultură);
  - Serviciul pentru căderea medie asigurată prin barajele lacurilor de acumulare din administrarea “Apelor Romane”;
  - Servicii specifice de gospodărire a apelor, pentru ameliorarea cantitativă și calitativă a poluanților din apele uzate evacuate de utilizatori în apele de suprafață precum și de protecție a calității acestora (la materii în suspensie; la substanțe în soluție; la germeni patogeni; la poluarea termică; la substanțe consumatoare de oxigen);
  - Servicii specifice de gospodărire a apelor , pentru ameliorarea cantitativă și calitativă a poluanților din apele uzate evacuate de utilizatori în soluri permeabile sau în depresiuni cu scurgere asigurată natural; protecția calității apelor subterane (la materii în suspensie; la substanțe în soluție; la germeni patogeni; la substanțe consumatoare de oxigen);
  - Servicii specifice de gospodărire a apelor, pentru ameliorarea cantitativă și calitativă a poluanților din apele uzate industriale, a apelor de mină sau de zăcământ, injectate în straturi de foarte mare adâncime (la materii în suspensie; la substanțe în soluție; la germeni patogeni);
  - Serviciul de asigurare a gospodăririi nisipurilor și pietrișurilor din albiile minore ale cursurilor de apă, malurilor și cuvetelor lacurilor de acumulare amenajate;
  - ◆ Servicii comune de gospodărire a apelor în scopul prelucrării și utilizării acestora
    - captarea, tratarea și pomparea apei;
    - distribuția apei prin rețeaua publică;
    - distribuția apei pe platforme industriale;
    - distribuția apei prin rețeaua de irigații;

- distribuția apei prin rețeaua altor unități;
- transportul apei prin conducte și canale;
- asigurarea folosirii potențialului de turism și agrement al râurilor, lacurilor naturale, lacurilor de acumulare amenajate, al Dunării și mării teritoriale;
- asigurarea folosirii potențialului piscicol al râurilor, lacurilor naturale, lacurilor de acumulare amenajate, al Dunării și mării teritoriale;
- apărarea împotriva inundațiilor, prin lucrări de gospodărire a apelor;
- suplimentarea debitelor;
- pomparea apelor în vederea protecției lacurilor terapeutice, precum și cele din incinte îndiguite;
- activități conexe legate de valorificarea potențialelor apelor și a patrimoniului;
- alte servicii privind preluarea și utilizarea apei, cu potențialele ei.

O altă categorie de cheltuieli ale Administrației Naționale "Apele Române" sunt cele asigurate de la bugetul de stat, bugetele locale și din surse proprii ale persoanelor fizice și juridice. Acestea se referă la acțiunile operative de interes public de apărare împotriva inundațiilor, la fenomenele hidrometeorologice periculoase, la accidentele survenite la construcțiile hidrotehnice, la cele pentru constituirea stocului de materiale și mijloace de apărare și la întreținerea și repararea lucrărilor cu rol de apărare împotriva inundațiilor, la refacerea și repunerea în funcțiune a lucrărilor de gospodărire a apelor afectate de calamități naturale sau alte evenimente deosebite.

De asemenea, Administrația Națională "Apele Române" aplică sistemul de plăți, bonificații și penalități specifice de gospodărire a apelor pentru toate categoriile de folosințe consumatoare și neconsumatoare de apă, indiferent de deținătorii de orice fel al amenajării.

Mecanismul economic specific în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a apelor include un sistem de plăți, bonificații și penalități, ca parte a modului de finanțare pe principii economice a Administrației Naționale "Apele Române", în scopul funcționării în siguranță a Sistemului național de gospodărire a apelor. Sistemul de plăți, conform reglementărilor legale în vigoare se bazează pe regula "beneficiarul plătește", în funcție de serviciile de gospodărire a apelor prestate de Administrația Națională "Apele Române".

Administrația Națională "Apele Române" poate aplica bonificații și penalități utilizatorilor serviciilor de gospodărire a apelor. Acelor utilizatori de apă care demonstrează constant o grijă deosebită pentru folosirea rațională și protecția calității apelor, evacuând o dată cu apele uzate epurate substanțe impurificatoare în concentrații mai mici decât cele înscrise în autorizația de gospodărire a apelor, li se acordă, potrivit legii, bonificații. Bonificațiile se acordă în procent de până la 10% din valoarea anuală a serviciilor specifice de gospodărire a apelor decontate, pe baza criteriilor stabilite prin ordin al ministrului Apelor și Protecției Mediului.

Finanțarea investițiilor privind lucrările, construcțiile sau instalațiile de gospodărire a apelor, declarate de utilitate publică, potrivit legii, se asigură de la bugetul de stat sau bugetele locale, după caz.

Administrația Națională "Apele Române" poate beneficia de credite cu dobândă preferențială și facilități în domeniul impozitelor și taxelor, în condițiile legii.

Bibliografie

- C. Sofronie – *Resursele și cerințele de apă ale României*, Revista "Hidrotehnica" nr. 3, vol. 47, Compania Națională "Apele Române" S.A., București 2002.
- V. Soroceanu - *Creșterea economică și mediul natural*, Editura Economică, București 2000.
- F. Stadiu – *Strategia gospodăririi apelor în România*, Revista "Hidrotehnica" nr. 3, vol. 47, Compania Națională "Apele Române" S.A., București 2002.
- *** - *Handbook for Implementation of EU Environmental Legislation* (On-Line), European Commission, July 2002.
- *** - *Materiale documentare* Ministerul Apelor și Protecției Mediului (MAPM), www.mappm.ro
- *** - *Legea Apelor nr. 107/1996*.
- *** - *Ordonanța de Urgență nr. 107/5.09.2002 privind înființarea Administrației Naționale "Apele Române"*, Monitorul Oficial nr. 691/20.09.2002.